

LIS-OMRÅDEN

Färgelanda kommun

Tematiskt tillägg till ÖP avseende landsbygdsutveckling i strandnära områden

Antagande KF 2011-10-19 § 144
Laga kraft 2011-11-19

Medverkande

Beställare:	Färgelanda kommun Jan Myrén, plan- och byggchef Barbro Berggren, planingenjör
Konsult:	WSP Samhällsbyggnad, Karlstad
Uppdragsansvarig:	Björn Johansson, 054-13 21 65, bjorn.johansson@wspgroup.se
Handläggare miljö:	Annika Granath, 054-13 21 07, annika.granath@wspgroup.se
Handläggare GIS, layout:	Cecilia Flygare, 054-13 21 19, cecilia.flygare@wspgroup.se
Foton:	Björn Johansson, Annika Granath
Allmänt kartmaterial:	© GSD Fastighetskartan, Lantmäteriet 2010
Uppdragsnr:	10130532

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	4
Bakgrund – syfte	4
Att utveckla kommunen	4
Gällande planer	5
Tematiskt tillägg.....	5
Läsanvisningar	5
Organisation	6
Attraktiva områden och anläggningar	6
FÖRUTSÄTTNINGAR.....	7
Områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.....	8
Risker.....	9
Fortsatt planering	9
DELOMRÅDEN.....	10
1. Håmule vildmarkscamping.....	10
2. Ellenö.....	14
3. Östersjön.....	19
4. Stigen, Björkudden	23
5. Ragneruds camping.....	27
6. Runserud-Fälleviken	32
7. Stuveryr	36
8. Rådanefors	39
9. Svarvane.....	42
MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING.....	45
Bakgrund.....	46
Alternativ.....	47
Effekter och konsekvenser	48
Samlad miljöbedömning.....	57
Källor (MKB).....	59
Bilaga I - Utdrag ur strandskyddslagstiftningen	60

INLEDNING

Bakgrund – syfte

Ändringar i miljöbalken och plan- och bygglagen beslutade av riksdagen 2009 gör det nu möjligt för kommunerna att peka ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.

Ändringarna innebär att de särskilda skäl för dispens från strandskyddsbestämmelserna, som tidigare tillämpats, och hittills redovisats i form av allmänna råd, numera finns uppräknade i lagtexten (MB 7:18c). Ytterligare ett skäl, landsbygdsutveckling i strandnära lägen, har tillkommit (MB 7:18d, som trädde i kraft 2010-02-01).

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen, i fortsättningen kallat LIS, innebär att dispens kan lämnas för en åtgärd inom strandskyddsområde, om åtgärden innebär ett långsiktigt bidrag till utvecklingen av landsbygden.

För detta krävs att kommunen i sin översiktsplan, eller ett tillägg till den, har pekat ut områden för landsbygdsutveckling i enlighet med vad som föreskrivs i MB 7:18e.

Samtliga berörda lagtexter redovisas i bilaga 1.

Att utveckla kommunen

Färgelanda kommun består till största delen av landsbygd, och kommunen har gott om sjöar och vattendrag. Karta 1 visar kommunen med gällande strandskyddsområden om 100 respektive 200 m inlagda. Kartan visar även de olika LIS-områdenas belägenhet samt gällande riksintressen enligt kommunens ÖP.

Inom kommunen finns totalt 535 km strand, varav 52 km, knappt 10%, är bebyggelsepåverkade. Det innebär att det finns ca 70 m obebyggd strand per kommuninnevånare.

Om samtliga LIS-områden exploateras full ut enligt redovisade kartor, vilket i sig inte är sannolikt, kommer ytterligare knappt 5 km strand att beröras, eller 1 % av kommunens opåverkade stränder.

Kommunen hade vid årsskiftet 2009/2010 6886 invånare, varav ca 2000 i centralorten Färgelanda och sammanlagt 2600 i övriga tätorter Högsäter, Stigen, Ödeborg och Ellenö, vilka alla utom Högsäter är belägna i kommunens södra del. Knappt 2300 av kommunens invånare är således bosatta på landsbygden.

Befolkningsutvecklingen i kommunen har under den senaste tioårsperioden varit negativ, och fördelningen har förändrats mot en högre andel boende i tätorterna. Geografiskt har skett en förskjutning mot kommunens södra del, och i den norra delen ökar andelen äldre personer. Bilindustrins problem under senare år har starkt påverkat arbetsmarknaden i kommunen.

Kommunens målsättning är nu att genom de möjligheter som nu öppnas att i någon mån motverka denna negativa utveckling genom att lokalisering av bostäder, fritidshus och arbetsplatser i attraktiva, strandnära lägen på olika ställen i kommunen underlättas. Arbetstillfällen inom olika verksamheter som service, handel och turism kan skapas, och fler bostäder och fritidshus förbättrar underlaget för lokala servicefunktioner i kommunens mindre tätorter.

Kommunens bedömning är att den påverkan på strandskyddet som föreslagna exploateringar innebär mer än väl uppvägs av de tillskott i form av arbetsplatser och underlag för lokal service som kan tillskapas. I några fall; Håmule, Ellenö östra delen och Ragneruds camping kan genom föreslagna åtgärder attraktiva områden göras intressanta och tillgängliga för fler människor.

Härigenom skapas förutsättningar för en fortsatt levande landsbygd. Flera mindre LIS-områden kan tillsammans bidra till att exempelvis viss service kan vidmakthållas.

Gällande planer

Färgelanda kommun har en kommunomfattande översiktsplan, antagen av kommunfullmäktige 2006, och som i de flesta avseenden fortfarande är aktuell. Kommunen har därför valt att utarbeta detta tematiska tillägg till planen avseende LIS.

Redan i översiktsplanen 2006 utpekades ett antal utbyggnadsområden utanför tätorterna, kallade "sjönära och attraktiva bostadsområden". Områdena var delvis belägna inom strandskyddsområde. Dåvarande lagstiftning medgav inte ett upphävande av strandskyddet inom de utpekade områdena.

Tematiskt tillägg

Föreliggande handling utgör ett tematiskt tillägg till den kommunomfattande översiktsplanen (ÖP) och innehåller en redovisning av de områden som bedöms komma ifråga för Landsbygdsutveckling i strandnära områden, LIS. Flertalet av de områden, som redan utpekades i ÖP 2006, ingår, och därutöver har ytterligare några tillkommit. Generellt gäller att områdena är attraktivt belägna och bedöms kunna utvecklas utan att komma i konflikt med strandskyddets grundläggande syften, dvs djur- och växtlivet får inte påverkas på ett oacceptabelt sätt och allmänhetens tillgång till attraktiva strandområden får inte försämrats.

Läsanvisningar

I denna handling görs en detaljerad beskrivning av varje område med en tillhörande kartbild. Till beskrivningen hör bl a landskapsanalyser och en miljökonsekvensbeskrivning, MKB.

På kartorna redovisas också de riksintressen och regionala intressen som är relevanta i sammanhanget, liksom gällande strandskydd.

I texten används följande förkortningar:

PBL = Plan- och bygglagen

LIS = Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

MB = Miljöbalken

MKB = Miljökonsekvensbeskrivning

ÖP = Översiktsplan, kommunomfattande

Organisation

Arbetet leds av en politisk styrgrupp, bestående av kommunens serviceberedning.

Ansvariga för arbetet är plan- och byggkontoret genom plan- och byggchefen, som biträds av konsulten WSP Samhällsbyggnad.

Planarbetet kan grovt indelas i 8 skeden:

Skede	Omfattar	När
1	inventering, grovsällning, tidiga samråd med styrgruppen och allmänheten	jan-feb 2010
2	bearbetning av utkast, samråd med styrgruppen och länsstyrelsen	mars 2010
3	besök på plats, upprättande av samråds- och remisshandling inkl detaljstudier, MKB etc	juni-sept 10
4	samråd och remiss	okt-nov 10
5	sammanställning av inkomna synpunkter bearbetning av förslaget	mars-april 2011
6	utställning	maj-juni 2011
7	sammanställning av inkomna synpunkter; ev bearbetning	aug-sep 2011
8	antagande och laga kraft	okt-nov 2011

Oförutsedda händelser eller faktorer kan påverka angivna tider. Föreliggande planförslag är således resultatet av arbetet i skede 7.

Inför antagandet har texten kompletterats och förtydligats i avsnittet ”Fortsatt planering” sid 9 samt beskrivningen av område 4, Stigen, Björkudden. Ändringarna är av redaktionell typ.

Attraktiva områden och anläggningar

På separat karta, nr 2, som är hämtad ur kommunens turistinformation, redovisas med symboler de befintliga anläggningar som riktar sig mot turismen och det rörliga friluftslivet.

Intresset riktar sig i hög grad mot Ellenösjön-Östersjön, ett attraktivt område med goda kommunikationer och närhet till övrig kommersiell och offentlig service. Här finns också 5 av de utpekade LIS-områdena, varav två avser framtida campingplatser som kompletterar befintligt utbud av aktiviteter.

Övriga vatten med aktiviteter och funktioner med inriktning på det rörliga friluftslivet är främst Ragnerudssjön och Rådanessjön-Kuserudssjön-Långhalmen vid Rådanefors. Vid Ragnerudssjön ger denna plan stöd åt en fortsatt utveckling av befintlig camping med ett brett utbud av aktiviteter i anslutning till Kroppefjällsområdet, som är kommunens ”stora” natur- och friluftsområde med vidsträckt, orörd natur, vandringsleder och sjöar som Svingsjön m fl. Kroppefjäll är delvis naturreservat och Natura 2000-område och av riksintresse för naturvård enligt MB 3:6.

Kommunala badplatser finns i Östersjön Kink vid Ellenö, i Bovattnet vid Stigen, i Ragnerudssjön sydväst om campingen, i Kuserudssjön vid Rådanefors och i Sandvikensjön.

Föreslagna LIS-områden för bostadsutbyggnad vid Östersjön-Ellenösjön och i Rådanefors syftar till att motverka en avveckling av landsbygden i kommunen och bedöms inte komma i konflikt med det rörliga friluftslivets intressen i berörda områden eller påverka områdenas attraktivitet för turism och friluftsliv. Det föreligger inte något bebyggelsetryck i kommunen, varken i strandnära eller andra områden.

FÖRUTSÄTTNINGAR

Lagstiftningen med tillhörande propositionstext och handboken 2009:4 ”Strandskydd – en vägledning för planering och prövning” innehåller riktlinjer för bedömningen av vilka områden som kan komma i fråga för LIS.

Vidare har Länsstyrelsen i Västra Götalands län i september 2010 utgivit en särskild PM med ”råd om hantering av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen...”

Vid den detaljerade bedömningen av varje enskilt område har nedanstående frågeställningar behandlats i tillämpliga delar:

1) Ger åtgärden långsiktigt positiva effekter på sysselsättningen?

Det kan handla om arbetstillfällen i anläggningar som är beroende av strandnära lägen: stugbyar, campingplatser, andra turistanläggningar eller anläggningar för det rörliga friluftslivet (fiske, kanoting etc) eller andra former av näringsverksamhet där strandnära läge är av betydelse.

2) Innebär åtgärden en långsiktig förbättring av underlaget för lokala servicefunktioner?

Exempel är permanent bebyggelse eller fritidsbebyggelse av sådan omfattning av lokala servicefunktioner, offentliga eller kommersiella, får möjlighet att finnas kvar och helst utvecklas.

Ibland kan åtgärder enligt 1) och 2) samverka, exempelvis en ny turistanläggning på en plats som ger upphov till fritidsbebyggelse i närheten.

3) Är området av riksintresse för naturvård, kulturmiljövård eller friluftsliv enligt MB 3:6?

I sådana områden bör dispenser med hänvisning till LIS ges restriktivt, särskilt om det är områden som utgör orörd naturmark och som är opåverkade av bebyggelse eller jordbruksdrift.

4) Är området av riksintresse enligt MB 4:2 (turism och rörligt friluftsliv, s k geografiska bestämmelser)?

MB 4:2 utgör inte ”hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller av det lokala näringslivet”. Åtgärder som grundas på LIS och som inte påverkar turismen eller det rörliga friluftslivet negativt bör därför kunna tillåtas om de i övrigt överensstämmer med dessa riktlinjer.

5) Är området berört av regionala bevarandehänsynerna (naturvård, kulturmiljövård etc)?

Dispenser med hänvisning till LIS bör prövas restriktivt och endast medges där åtgärden inte bedöms påverka det uttalade intresset negativt.

6) Är området berört av risk för ras, skred eller erosion, eller finns risk för hög markradonhalt?

Innan dispens med hänvisning till LIS medges bör i sådana fall erforderliga undersökningar av markens stabilitet och/eller radonhalt göras.

7) Kan området beröras av översvämning eller högvatten?

Lokal undersökning eller bedömning kan erfordras.

8) *Kan det lokala växt- och djurlivet påverkas negativt?*

Lokala bedömningar erfordras. Områden med nyckelbiotoper eller andra former av värdefull naturmark bör inte tas i anspråk. Möjligheten för djur att ta sig ned till vattnet skall beaktas.

9) *Finns det tillräckligt med fria stränder av god kvalitet i omgivningen?*

10) *Kan åtgärden utnyttja befintlig infrastruktur? Frågor om vatten- och avloppsförsörjning samt tillfart studeras.*

11) *Kan landskapsbild eller befintlig bebyggelsemiljö påverkas negativt?*

12) *Hur används det aktuella strandpartier för närvarande?*

13) *Kan fri passage längs strandkanten säkerställas?*

Områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen

I ett första urval bedömdes ett tiotal områden ha förutsättningar att komma ifråga för tillämpning av LIS. Urvalet baserades på redovisningen i ÖP 06 och kända önskemål om exploatering. Efter förslag från markägare i samband med informationsmöten tillkom ytterligare ett par områden och några ändrades.

Utpekandet av områdena har dels skett genom kommunens bedömningar av områden som anses lämpliga, dels genom att intresse för exploatering har redovisats, både tidigare och i samband med detta planarbete. Efter ett första utkast har samråd skett med bl a allmänheten, Dalslands miljökontor och Länsstyrelsen och samtliga områden har inventerats i detalj. Resultatet av detta är att vissa områden har fallit bort då de av olika skäl har inte har bedömts uppfylla lagstiftningens krav på långsiktig utveckling av landsbygden. Det kan vara faktorer som höga naturvärden, landskapsbild, tillgänglighet, avstånd till tätorter, begränsade utvecklingsmöjligheter eller annat som legat till grund för bedömningen. Se även frågeställningarna under rubriken "Förutsättningar" ovan.

I samtliga delområden är strandskyddszonen 200 m, utom i nr 3, där den vid den ena sjön, Hovsjö, är 100 m.

Nedan beskrivs de olika områdena i text och på kartor. Textbeskrivningen inleds med en allmän beskrivning av området och de planer som berör strandskyddsområdet. Nuvarande markanvändning, gällande planer, förordnanden, riksintressen och regionala intressen redovisas. Naturen och landskapet beskrivs. Därefter följer en analys baserad på de frågeställningar som redovisas ovan och konsekvenserna av ett genomförande av planerna. Texten avslutas med en allmän bedömning av genomförbarheten och behov av fortsatt planering och andra åtgärder. Kartredovisningen är grov och bör betraktas som en yttre gräns, vilket innebär att det område som slutligen inanspråkats kan vara betydligt mindre. Behovet av fria passager är beaktat men kan behöva studeras närmare vid fortsatt planering.

Varje områdes förutsättningar och möjligheter beskrivs för sig. Det bör dock beaktas att en av utbyggnad av flera mindre områden tillsammans kan innebära en samlad effekt på lång sikt för servicen i en närbelägen tätort.

Det skall betonas, att föreliggande planförslag visar på ett antal möjligheter att exploatera strandnära områden för olika ändamål. Genomförandet är i varje enskilt fall beroende av intresset hos markägare och/eller exploatörer, och det är högst osannolikt att alla förslag blir genomförda.

Risker

Risker som kan beröra områdena är högvatten/översvämning, ras eller skred samt förhöjd radonhalt.

Räddningsverket, numera MSB, har i juni 2000 upprättat en kartering av översvämningrisker i kommunen. I denna kartering redovisat 100-årsflöde tangeras inte av föreslagna åtgärder i något av de områden som redovisas i denna plan.

Vidare har Räddningsverket/MSB 2001 upprättat en kartering av ras- och skredrisk i kommunens tätorter. Inte heller här berörs något av områdena i denna plan.

Underlag beträffande radonhalt har hämtats ur kommunens ÖP.

I nedanstående sammanställning återges enbart ställvis de risker som enligt föreliggande underlag eller bedömningar kan förekomma och hur de skall hanteras.

Fortsatt planering

Under respektive område redovisas de följdåtgärder i form av exempelvis planutredning eller detaljplan som kan krävas för att genomföra föreslagen utbyggnad. Redovisningen är schematisk och det som slutligen krävs avgörs av Myndighetsnämnden i samband med en konkret förfrågan. Exempel på utredningar som kan erfordras är va-utredning, geoteknisk undersökning eller arkeologisk förstudie eller utredning. Anläggande av bryggor, småbåtshamn, muddring och dylikt är vattenverksamheter som är anmälnings- eller tillståndspliktiga.

Inverkan av ett områdes exploatering i relation till gällande miljö kvalitetsnormer enligt MB 5 har inom ramen för denna översiktsplan inte kunnat studeras närmare. Generellt bedöms inte miljö kvalitetsnormerna komma att överskridas, men frågan studeras närmare i samband med kommande detaljplanering och utredningar.

Vatten och avlopp skall där så är möjligt anslutas till kommunala nät och reningsverk eller utföras enligt krav och föreskrifter från Dalslands Miljönämnd. Samråd med Dalslands Miljönämnd skall alltid ske i samband med kommande detaljplanering och tillståndsprövning vid ärenden utanför de kommunala näten.

Vissa områden berörs av högspänningsledningar i luften eller marken, vilka måste beaktas vid fortsatt planering.

DELOMRÅDEN

I. Håmule vildmarkscamping

Förutsättningar

Allmänt

Området ligger vid Ellenösjöns västligaste del och dess utlopp i Valboån i anslutning till Håmule gård. Det är idag obebyggt. Marken är privatägd. Ägaren har framfört planer på att anordna en vildmarkscamping på området och låtit upprätta en planutredning som visar tänkt markanvändning. Syftet är att skapa en vildmarkscamping utan varken el eller vatten annat än i en servicebyggnad, med spridda uppställningsplatser och en tydlig ekologisk profil. Campingen skall vara en långsiktig inkomstkälla för gården vid sidan av jord- och skogsbruk. Totalt planeras den omfatta 35 ha och byggas ut i etapper.

Markanvändning

Området utgörs idag av skogsmark, betesmark, strandängar och impediment. Ingen bebyggelse finns.

Natur, landskap

I utredningsområdets sydvästra del ligger en betad strandäng. Strandängar utgör generellt värdefulla livsmiljöer för djur- och växtliv. Strandängen omfattas inte av förslaget till avgränsning för LIS-området.

Landskapet domineras av skogsmark, i den centrala delen delvis avverkad. Stranden nås från Håmule via en stig längs åkermark och ett öppet område mellan två lövklädda kullar.

Från områdets södra del.

Friluftsliv

Ellenösjön-Östersjön har höga värden för sportfisket. Gösfisket är mycket känt och sjöarna är även populära för isfiske.

Intressen

Delar av området berörs av regionala intressen i form av lövskogsinventering och ängs- och hagmark. Ellenösjön och Valboån är klassificerade som fiskevårdsområden. Större delen av området ingår i av länsstyrelsen utpekade värdefulla odlingslandskap omkring Ellenösjön. Vidare ingår området i ett större område av regionalt intresse för friluftslivet (Ellenösjön – Östersjön). Inga riksintressen berörs.

Fornlämningar

Inom utredningsområdet återfinns två fasta fornlämningar, en fångstgrop samt rester från en boplats på slutningen ner mot Ellenösjön.

Vattenkvalitet

Ellenösjön ligger inom tillrinningsområde till avloppskänsliga vatten avseende kväve, samt inom område med avloppskänsliga vatten i inland avseende fosfor. Sjön ligger även inom nitratkänsligt område enligt nitratdirektivet, vilket medför reglering av jordbrukets användning av gödsel i tid och mängd. Sjön är övergödd och genomförda provfisken visar att fiskfaunan har störningar som beror på detta.

Området berörs av ett markavvattningsföretag.

Analys

Sysselsättning

Vildmarkscampingen är tänkt som långsiktig inkomstkälla för gården och bedöms kunna skapa arbetstillfällen under campingsäsongen, både lokalt och i omgivningen i samarbete med andra verksamheter. Någon annan camping av vildmarkskaraktär finns inte i kommunen och ägaren räknar med att ta emot gäster från både in- och utland.

Friluftsliv

Anläggningen kan bli en tillgång för det rörliga friluftslivet med planerad vandringsled längs stranden, bryggor, badstrand, grillplatser mm.

Intressen

Området bedöms kunna tas i anspråk för vildmarkscamping utan att regionala intressen i form av lövskog, ängs- och hagmark eller fiskevård allvarligt berörs. Likaså bedöms en anläggning av detta slag inte få någon negativ inverkan på landskapsbilden. Friluftslivets intressen tillgodoses genom campingens tillkomst. Befintliga fornlämningar kommer att skyddas men samtidigt göras tillgängliga för besökare.

Risker

Strandängarna i områdets sydvästra del kan beröras av högvatten.

Växt- och djurliv

En vildmarkscamping med en sparsam utbyggnad av serviceanläggningar bedöms kunna etableras med hänsyn tagen till värdefulla strukturer för växt- och djurlivet. Eventuella behov av vattenanläggningar som en del av campingens verksamhet måste beaktas i samband med fortsatt planering så att lämpligaste läge och utformning väljs utifrån förekommande värden. Vattenanläggningar omfattas även av särskilda bestämmelser i miljöbalken och måste prövas enligt dessa.

Fria stränder i omgivningen

God tillgång på fria stränder i omgivningen på båda sidor av Ellenösjön.

Infrastruktur

Vatten och avlopp anordnas lokalt och utformas med särskilt beaktande av problematiken med övergödning.

Kollektivtrafik med förbindelser till Uddevalla och Färgelanda finns på väg 2069 i områdets östra del.

Landskapsbild

En vildmarkscamping som bygger på ett begränsat utbud av inrättningar utöver uppställningsplatser och vissa servicebyggnader bedöms kunna etableras utan någon betydande påverkan på landskapsbilden.

Tillgänglighet

Området är idag endast tillgängligt via gården och dess bebyggelse samt från vattnet. En vildmarkscamping enligt planerna ökar såväl tillgängligheten som attraktiviteten.

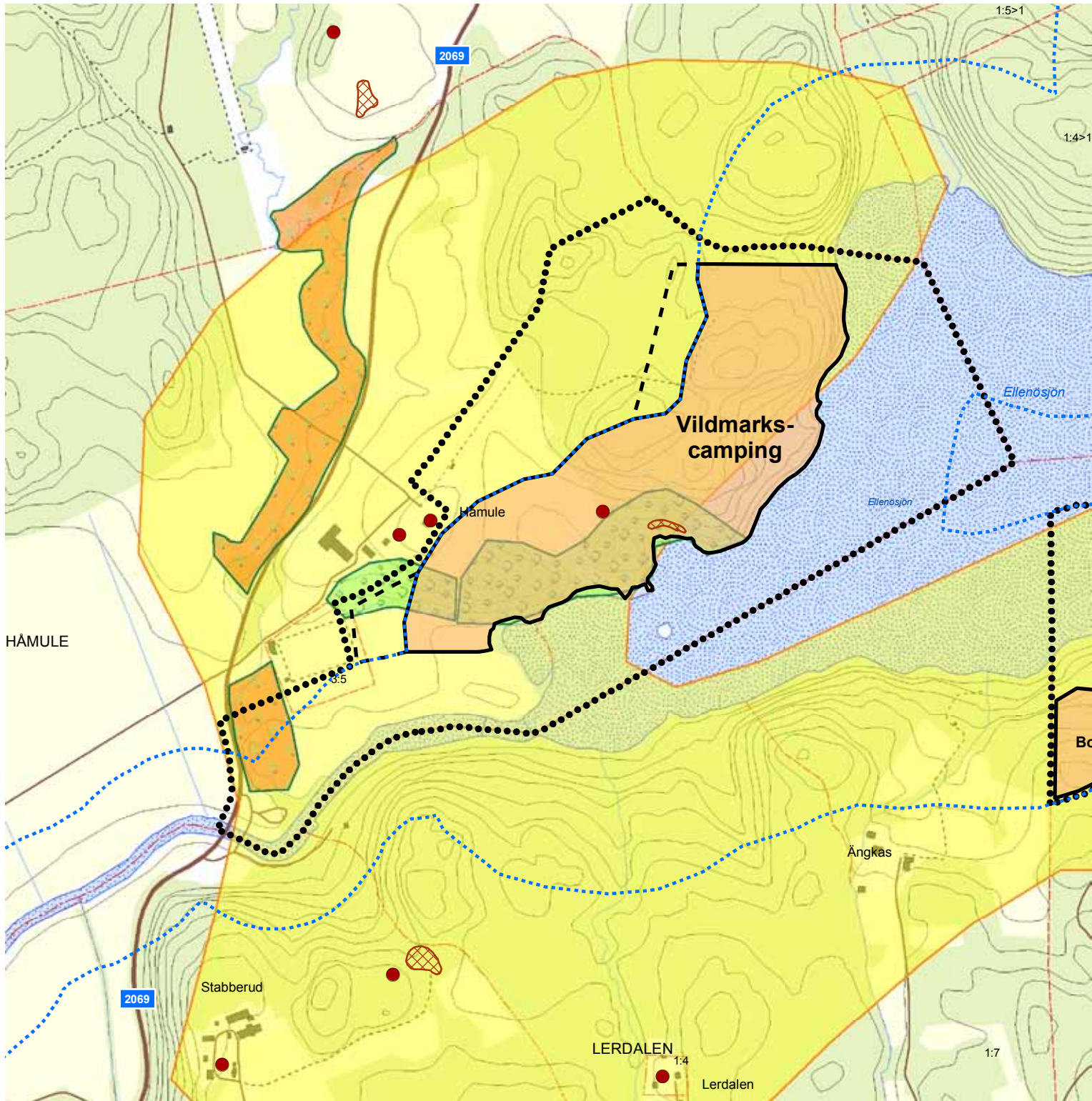
Slutsatser

Området har goda förutsättningar för att skapa en vildmarkscamping enligt redovisade planer och bedöms långsiktigt kunna bidra till en utveckling av landsbygden med arbetsplatser och verksamheter.

Strandängarna i områdets sydvästra del undantas från exploatering med hänsyn till redovisade naturvärden och risk för översvämning.

För området upprättas detaljplan som redovisar områden för camping, servicebyggnader, bad, tillfart, parkering etc, och som redovisar hur vederbörlig hänsyn tas till regionala intressen som lövskog och ängs- och hagmark. Fornlämningar med tillhörande skyddsområden skall redovisas liksom planerad försörjning med vatten och avlopp.

Berört markavvattningsföretag skall beaktas. Arkeologisk utredning eller förstudie kan behöva utföras.

Färgelanda kommun
Tematiskt tillägg till översiktsplan avseende landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

1. HÅMULE VILDMARKSCAMPING

2. Ellenö

Förutsättningar

Allmänt

Två mindre områden i södra delen av Ellenö samhälle, på ömse sidor av väg 172, nära Sundsbron.

På det västra området, vid Nya Äng, är avsikten att möjliggöra en utbyggnad med permanentbostäder i attraktivt läge i nära anslutning till befintlig bebyggelse i samhället. Marken är privatägd.

Det östra området ägs av kommunen och avsikten är att på en begränsad del av området möjliggöra anläggande av en campingplats med uthyrningsstugor i attraktivt läge nära väg 172 och samhället. På området förekommer ofta "vild" camping.

Markanvändning

Det västra området utgörs av en lövskogsbeväxt kulle och åkermark som slutar mot sjön. Ingen bebyggelse finns. Strax nordväst om området ligger ortens reningsverk.

Det östra området är förutom två förrådsbyggnader också obebyggt och består av kuperad blandskog med öppna ytor mot vattnet i sydost. Vid väg 172 finns en rastplats.

Natur, landskap

Mellan delområdena finns ett område med lövskog som finns med i lövskogsinventeringen och utgör ett blandskogsområde med ädellövinslag. Inslag av grova liggande döda stammar av asp, grova torrakor av gran samt enstaka hålträd ger lövskogsområdet ett visst naturvärde. I det västra delområdet finns 484 fågelobservationer registrerade i Artportalen varav 20 rödlistade vilket indikerar ett rikt fågelliv och att området har ett värde för en fågelintresserad allmänhet. Ellenösjön är mycket fiskrik.

Det östra delområdet utgör ett skogslandskap med omväxlande tät planterad granskog och glesare blandskog. Granskogen upplevs mörk och otillgänglig medan blandskogen är ljusare och mer strövvänlig. Högt belägna rastplatser ger goda utblickar över Ellenösjön. Landmärken utgörs av de skogsklädda höjderna och Sundsbron.

Det västra delområdet ligger i ett landskap som är utpekad som bevarandevärd odlingslandskap med ett flertal kulturhistoriska lämningar i form av boplatser och bytomter/ gårdstomter. Hela området är en del av Valbodalen som är klassat som riksintresse för kulturmiljövården. Det öppna landskapet ger goda utblickar mot vattnet och en upplevelse av frihet och rymd.

Utsikt över det västra området mot Ellenösjön.

Friluftsliv

Inom det östra delområdet finns flera anläggningar för friluftslivet. En vandringsled går i skogsmiljö längs med stranden mellan två rastplatser för bilburna. Längs med vandringsleden finns en grillplats och ett vindskydd. Utblickar mot vattnet ger en känsla av större vidder. Tillgängligheten till stranden är stor i hela området. Ellenösjön-Östersjön har höga värden för sportfisket. Gösfisket är mycket känt och sjöarna är även populära för isfiske. Vid Sundsbron finns båt- och kanotuthyrning, och vid Kink nordost om planområdet finns en allmän badplats.

Inom det västra delområdet går en stig från reningsverket mot ett fågeltorn ute vid stranden. I övrigt är tillgängligheten i området begränsad under odlingsäsongen eftersom den öppna marken utgörs av brukad åker. Närmast reningsverket störs upplevelsen av lukter.

Intressen

Det västra området berörs av riksintresse för kulturmiljövården (Valbodalen). Området ingår också i kulturmiljö 6 i kommunens kulturmiljöprogram. Kännetecknande är bl a raden av fornlämningar, främst stenåldersboplatser, längs sjöns norra strand, spåren av herrgårdslandskap och det kommunikationshistoriskt intressanta området vid Ellenösundet.

Vidare ingår det i av länsstyrelsen utpekade värdefulla odlingslandskap omkring Ellenösjön. Sjön är av regionalt intresse som fiskevårdsområde.

Marken på det östra området berörs inte av några riksintressen.

Hela området ingår i ett större område av regionalt intresse för det rörliga friluftslivet (Ellenösjön – Östersjön).

Fornlämningar

Området berörs av riksintresset för kulturminnesvården-Valbodalen och är rikt på lämningar. Tre boplatslämningar har avgränsats inom utredningsområdet, alla är belägna inom 200 meter från nuvarande strandlinje. Två torplämningar, varav ett är ett bevakningsobjekt, är registrerade liksom en rundstensättning som återfinns på höjden väster om väg 172. I utredningsområdets norra del har ett område avgränsats som fossil åkermark.

Vattenkvalitet

Ellenösjön har otillfredsställande ekologisk status på grund av att sjön har en hög belastning av näringsämnen. Sjöns vattennivå är sänkt.

Östersjön är liksom Ellenösjön påverkad av höga halter av näringsämnen. Förmodligen överförs näringsrikt vatten från Ellenösjön vid västliga vindar. I Östersjön finns signalkräfta som är smittbärare av kräftpest som kan spridas till den inhemska flodkräftan.

Analys

Sysselsättning, service

Serviceutbudet i Ellenö är begränsat och ytterligare ett antal familjer innebär ett tillskott som stärker underlaget och ev kan bidra till ytterligare funktioner. Läget nära väg 172 innebär goda kommunikationer till Färgelanda och Uddevalla.

En camping väster om väg 172 utnyttjar det goda läget nära vägen och vattnet och kan även fungera som servicepunkt för resenärer och det rörliga friluftslivet.

Friluftsliv

En utbyggnad av bostäder vid Nya äng berör inte någon mark som är av intresse för det rörliga friluftslivet. Närmast Ellenösjön sparas en 50-100 m bred markremsa.

En camping öster om väg 172 kan erbjuda service till det rörliga friluftslivet utan att beröra de delar av området som är av intresse: området närmast vattnet i sydost, utsiktspunkterna och stigen runt området längs stranden.

Intressen

En varsamt utformad och placerad bostadsbebyggelse öster och sydost om kullen vid Nya Äng bedöms inte påverka riksintresset för kulturmiljövård eller odlingslandskapet negativt. Befintliga fornlämningar beaktas vid fortsatt planering. Arkeologisk utredning bör utföras.

En campingplats med uthyringsstugor och övriga faciliteter öster om väg 172 bedöms inte påverka det rörliga friluftslivets intressen negativt utan snarare utgöra en tillgång.

Växt- och djurliv

De områden som planeras att tas i anspråk har allmänna värden för djur- och växtlivet. En effekt av att exploatera ett vattennära område kan bli ett ökat tryck på exploatering av själva strandzonen med bryggor, båtplatser, bad m.m. I samband med fortsatt planering måste därför frågan om vattenanläggningar belysas. Behov av till exempel båtplatser för boende i det västra delområdet bör kunna tillgodoses i de östra delarna av utredningsområdet där strandområdet är mindre känsligt än strandområdet i de västra delarna.

Fria stränder i omgivningen

God tillgång på fria och lättillgängliga stränder i omgivningen på båda sidor av Östersjön och Ellenösjön.

Infrastruktur

Bostäderna vid Nya Äng nås från det befintliga gatunätet. Området ansluts till reningsverket.

Det östra området nås idag via en befintlig anslutning till väg 172. Läget måste ses över med hänsyn till trafiksäkerheten. Området ansluts till det kommunala reningsverket. Dagvatten behandlas lokalt före utsläpp i Östersjön.

På väg 172 finns busstrafik med förbindelser till Färgelanda och Uddevalla.

Landskapsbild

Bebyggelsen vid Nya Äng kan placeras i sänkan mellan två kullar och bedöms då inte påverka landskapsbilden negativt. Den kommer att upplevas som en naturlig fortsättning på bebyggelsen i samhället.

En campingplats på den östra delen berör i huvudsak den tätare granskogen i området som kommer att utglesas.

Tillgänglighet

En utbyggnad av bostäder vid Nya Äng påverkar inte tillgängligheten till strandzonen.

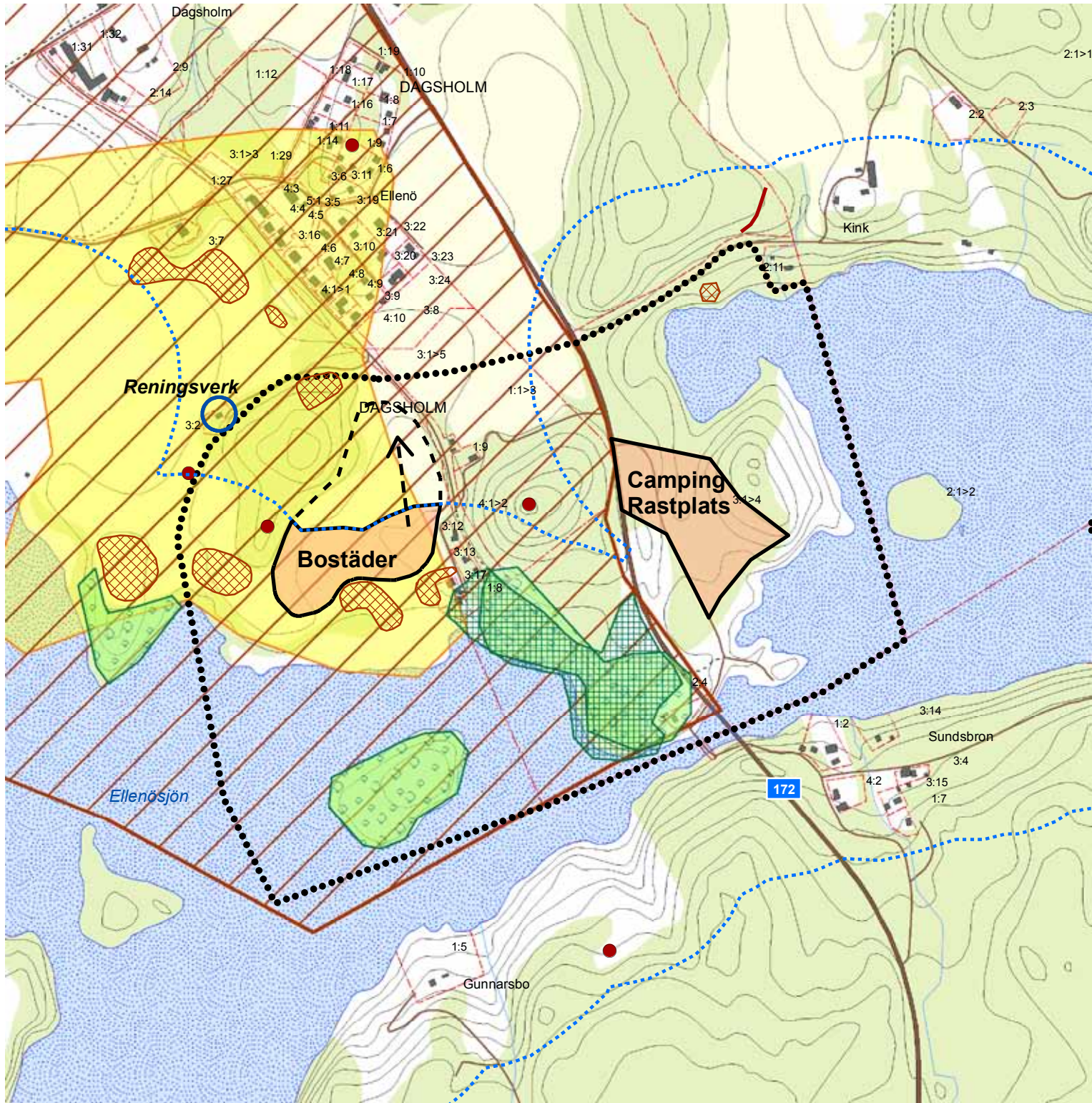
Campingen tar en mindre del av berört område i anspråk och bedöms inte påverka tillgängligheten till de attraktiva delarna närmast vattnet. Områdets attraktivitet som rastplats för vägtrafikanter kan öka.

Slutsatser

En utbyggnad av bostäder vid Nya Äng bedöms totalt kunna ge 15-17 tomter för enfamiljshus, varav ett tiotal inom strandskyddsområdet. Bebyggelsen föreslås placeras i sänkan mellan två kullar, med beaktande av befintliga fornlämningar och det kulturhistoriskt värdefulla landskapet, och ges en karaktär som ansluter till den befintliga. Detaljplan erfordras. Arkeologisk utredning bör utföras. Skyddsavstånd till reningsverket, 100 m, beaktas.

En camping öster om vägen tar en del av befintlig skogsmark i anspråk. Vegetationen bör delvis kunna bevaras. Områdets östra och norra del berörs ej. Skyddsavstånd till väg 172 m a p transporter med farligt gods samt trafikbuller beaktas. Anslutning till väg 172 ses över i samråd med Trafikverket och samordnas med eventuell ny eller flyttad rastplats. Detaljplan eller områdesbestämmelser skall upprättas. Den fornlämning som ligger vid rastplatsen ska integreras i denna och lyftas fram genom informationsinsatser. Utformning och placering av ny bebyggelse och campingplats görs med beaktande av områdets kommunikationshistoriska värde.

Båda delområdena skall anslutas till kommunalt vatten och avlopp.

Färgelanda kommun
Tematiskt tillägg till översiktsplan avseende landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

2. ELLENÖ

3. Östersjön

Förutsättningar

Allmänt

Ett större område på skogsmark sydost om Ellenö med strand mot såväl Östersjön som Hovsjö. Markägare är kommunen. Avsikten är att kunna bebygga attraktiva delar av området med bostäder, delvis inom strandskyddsområdet. Området ligger ca 600 m öster om väg 172. Ca 300 m söder om området finns en motorbana (folktrace).

Markanvändning

Området är idag helt obebyggt och består av kuperad skogsmark med en brant sluttning närmast Östersjön. Genom området passerar några vandringsleder.

Natur, landskap

Området har allmänna värden för djur- och växtlivet. I artportalen finns 75 fågelobservationer registrerade varav nio observationer av rödlistade arter.

Landskapsbilden präglas av slutna landskapsrum med omväxlande tät gran-skog, blandskog och i de centrala delarna glesare tallmoskog. Utblickar mot vattnet finns endast när man kommer längst ner på stranden. Terrängen är bitvis starkt kuperad. Genom ett flertal vandringleder och den före detta banvallen nås stranden trots annars svårframkomlig terräng.

Friluftsliv

I området finns den så kallade Postiljonvägen som är en markerad vandringsled. Man kan även vandra längs den gamla banvallen. Terrängen sluttar från banvallen mycket brant ner mot sjön. Ellenösjön-Östersjön har höga värden för sportfisket. Gösfisket är mycket känt och sjöarna är även populära för isfiske.

Slänten mot Östersjön.

Intressen

Området berörs inte av några riksintressen. Östersjön är av regionalt intresse som fiskevårdsområde och en zon närmast stranden ingår i ett område omkring Östersjön och Ellenösjön som enligt kommunens ÖP är av stort värde för det rörliga friluftslivet. Strandskydd längs Östersjön 200 m, längs Hovsjö 100 m.

Fornlämningar

Inga fornlämningar finns registrerade i området.

Vattenkvalitet

Östersjön är påverkad av höga halter av näringsämnen. Förmodligen överförs näringsrikt vatten från Ellenösjön vid västliga vindar. I Östersjön finns signalkräfta som är smittbärare av kräftpest som kan spridas till den inhemska flodkräftan.

Hovsjön ligger inom Örekilsälvens avrinningsområde och har sitt utlopp i Östersjön.

Analys

Sysselsättning, serviceunderlag

En utbyggnad av området kan totalt omfatta mellan 50 och 100 hus eller lägenheter beroende på hustyp och upplåtelseform. Av dessa kan 20-30 lokaliseras inom strandskyddsområdet. Detta innebär en väsentlig och varaktigt förstärkning av underlaget för service i Ellenö och ett påtagligt tillskott sett även till kommunen som helhet. Området är välbeläget nära Ellenö och väg 172, inom pendlingsavstånd till Uddevalla.

En utbyggnad i denna storleksordning pågår under längre tid och kan även innebära lokala arbetstillfällen.

Friluftsliv

Genom området passerar flera vandringsleder som ställvis ligger nära varandra och är parallella. En exploatering kan beröra någon av lederna; se karta. Lederna närmast Östersjön och Hovsjö berörs inte. Den branta stranden längs Östersjön berörs inte heller. Genom ny tillfart till området ökar tillgängligheten. I samband med en exploatering kan parkeringar och rastplatser för vandrare tillskapas, likaså bryggor och badplatser för såväl de boende som för det rörliga friluftslivet.

Intressen

En exploatering berör området av stort värde för friluftslivet, men genom ökad tillgänglighet och andra anordningar bör påverkan inte få negativa följder. Se ovan under ”friluftsliv”.

Risker

Stränderna närmast Östersjön är branta och kan innebära risk för ras eller skred.

Växt- och djurliv

De områden som planeras att tas i anspråk har allmänna värden för djur- och växtlivet. En effekt av att exploatera ett vattennära område kan bli ett ökat tryck på exploatering av själva strandzonen med bryggor, båtplatser, bad m.m. I samband med fortsatt planering måste därför frågan om vattenanläggningar belysas.

Fria stränder

En exploatering av området bedöms inte beröra de fria stränderna inom området.

Infrastruktur

Området ansluts till väg 172 genom utbyggnad av befintlig f d banvall till tillfartsväg, inklusive gång- och cykelväg. Området ansluts till reningsverket i Ellenö. På väg 172 finns bussförbindelse med Färgelanda och Uddevalla.

Landskapsbild

Det slutna skogslandskapet kommer att förändras till ett bebyggt och öppnare landskap i högre grad fragmenterat av vägar och bebyggelse. De brantare sluttningarna mot Östersjön kommer inte att tas i anspråk vilket medför en mindre omfattande påverkan på landskapsbilden.

Tillgänglighet

Området är idag tillgängligt via befintliga vandringsleder, som i huvudsak kan bli kvar efter en exploatering. Tillgängligheten till stränderna kan förbättras genom anläggande av bryggor och badplatser.

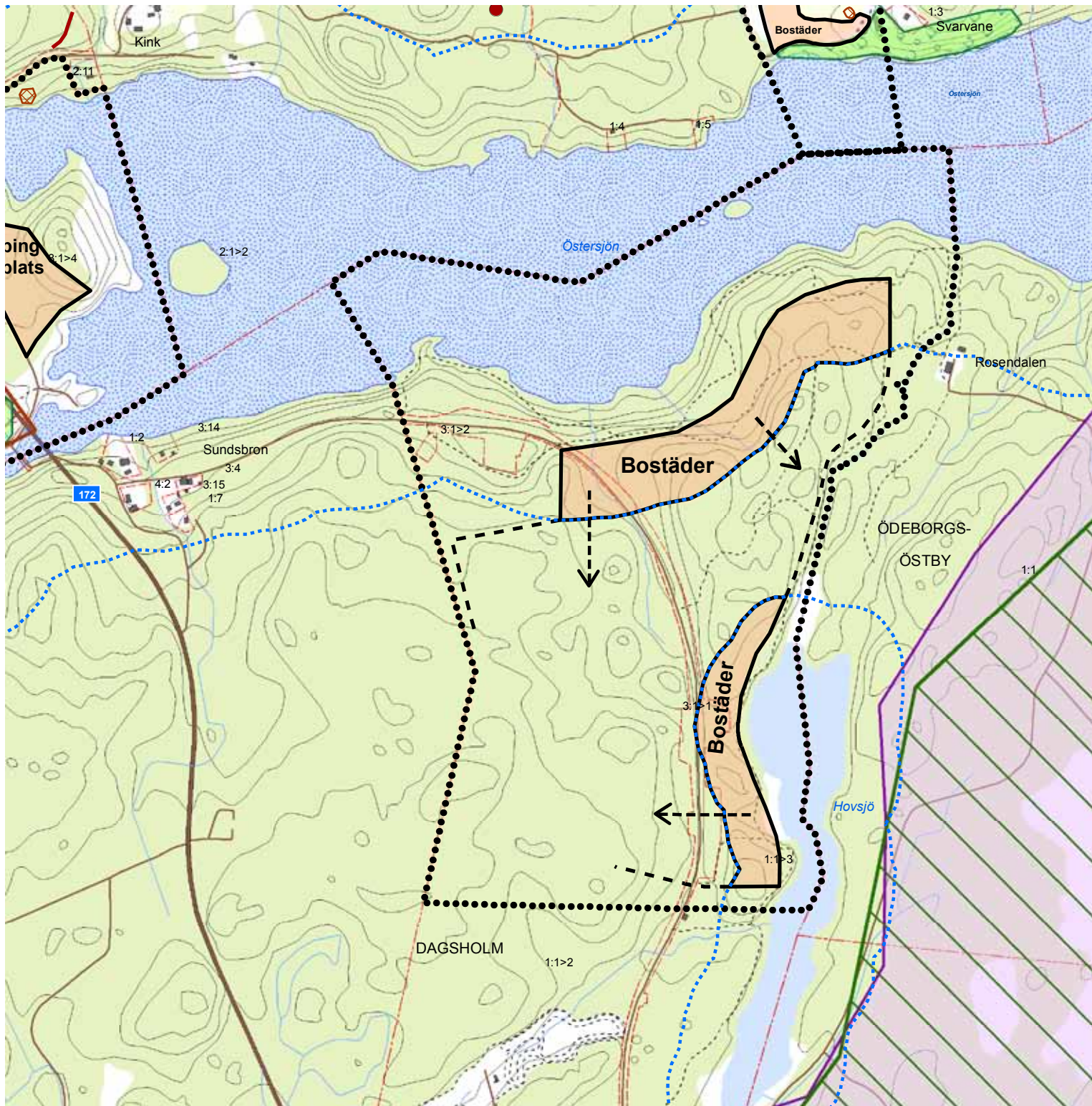
Slutsatser

En utbyggnad av området innebär ett väsentligt tillskott för Ellenö samhälle.

Detaljplan(er) måste upprättas. Hänsyn skall tas till befintliga vandringsleder. Området skall anslutas till kommunalt vatten och avlopp i Ellenö.

Föreslagen lokalisering av bebyggelsen innebär att de branta stränderna mot Östersjön inte berörs.

Erforderligt skyddsavstånd mot motorbanan söder om området måste utredas med hjälp av bullermätningar och -utredning. Eventuell ras/skredrisk för området närmast Östersjön utreds i samband med kommande detaljplanering. Lämpligt läge för trafikanslutning till väg 172 studeras i samråd med Trafikverket.

Färgelanda kommun
Tematiskt tillägg till översiktsplan avseende landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

3. ÖSTERSJÖN

4. Stigen, Björkudden

Förutsättningar

Allmänt

Ett område nordost om Stigens samhälle med strand mot Nyckelvattnet och Bovattnet. Området är avsett för permanentbebyggelse och bedöms rymma 10-20 hus. Privat markägare.

Markanvändning

I huvudsak skogsmark, en mindre del öppen mark i sydväst mot Bovattnet. Befintlig bebyggelse utgörs av två enfamiljshus i strandläge i nordost.

Natur, landskap

Skogsområdena har allmänna värden för djur- och växtlivet. Den gamla ek som står mitt i området bedöms ha höga värden för växt- och djurlivet. Enskilda gamla ekar kan hysa en hög artrikedom genom den stora variation på mikromiljöer som skapas tack vare barkens struktur och ved i olika faser av nedbrytning. Denna ek är något trängd av omgivande skog och skulle behöva röjas fram.

Området utgörs till största delen av ett slutet skogslandskap med partier av planterad granskog och blandskog som i huvudsak är strövvänlig. Mitt i området står en ek som i sig tillför området höga upplevelsevärden och bidrar till ett närmast trolskt intryck. Terrängen sluttar relativt brant mot vattnet.

En gammal ek återfinns mitt i området.

Friluftsliv

Det finns inga anläggningar för friluftslivet i området. Skogen är strövvänlig.

Intressen

Området berörs delvis av naturgrusförekomst, klass III. Inga riksintressen förekommer.

Fornlämningar

Inga fornlämningar finns registrerade i området.

Vattenkvalitet

Nyckelvattnet är en reglerad sjö utan stora problem med övergödning eller försurning. I Stigens tätort, öster om Bovattnet, ligger en grundvattenförekomst enligt Vatteninformationssystem Sverige (VISS). Inom det föreslagna LIS-området ligger en sand- och grusförekomst som dock inte klassats som grundvattenförekomst i VISS.

Analys

Sysselsättning, serviceunderlag

En utbyggnad enligt ovan bedöms kunna medföra ett väsentligt och varaktigt tillskott till serviceunderlaget i Stigens samhälle.

Friluftsliv

Utbyggnaden bedöms inte påverka områdets värde för det rörliga friluftslivet. I samband med utbyggnaden kan exempelvis bryggor för både boende och det rörliga friluftslivet anordnas.

Intressen

Eventuell inverkan på naturvärdena i områdets skogspartier och grusförekomst inklusive grundvatten detaljstuderas för att undvika konflikter.

Risker

Området med naturgrus kan vara eventuellt högriskområde för radon.

Växt- och djurliv

Området i stort hyser allmänna värden för växt- och djurlivet. Inslag som den stora eken har höga värden för växt- och djurlivet och behöver värnas vid ett ianspråktagande. Detta kan ske genom att skydda området runtomkring eken och ge detta område en storlek som tar hänsyn till rotsystem och ett tillräck-

Utsikt mot Nyckelvattnet.

ligt insläpp av ljus. En effekt av att exploatera ett vattennära område kan bli ett ökat tryck på exploatering av själva strandzonen med bryggor, båtplatser, bad m.m. I samband med fortsatt planering måste därför frågan om vattenanläggningar belysas.

Fria stränder

God tillgång på fria stränder i omgivningen. Vid södra delen av Bovattnet finns kommunal badplats.

Infrastruktur

Tillfart via grusväg som ansluter till väg 173 sydost om samhället, ca 1 km från området. Vägen kan behöva breddas. Området skall anslutas till Stigens reningsverk.

Busstrafik med förbindelse till Färgelanda-Uddevalla och Vänersborg-Trollhättan finns på väg 173.

Landskapsbild

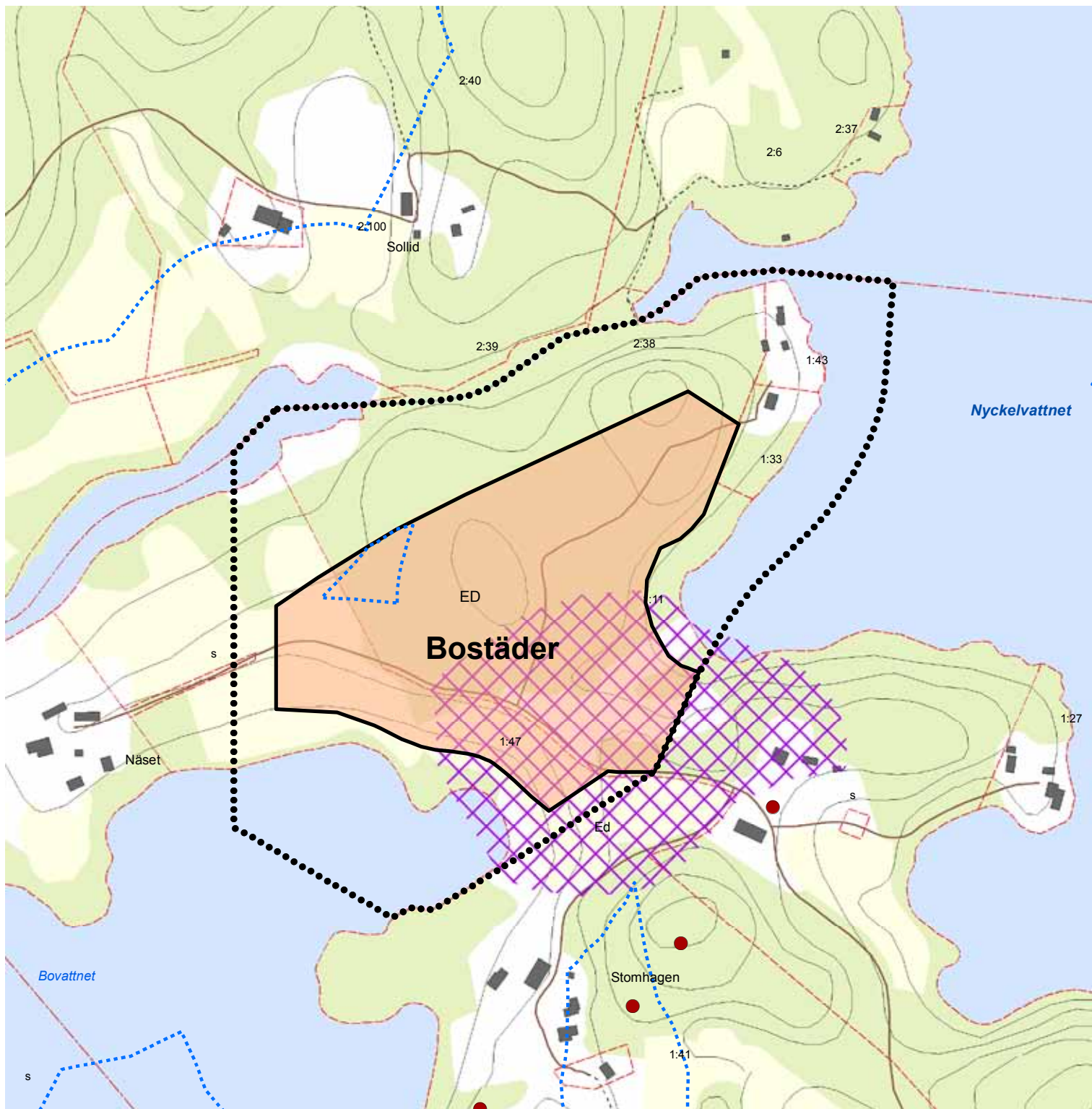
Landskapet kommer att omvandlas från sluten skogsmark respektive öppen odlingsmark till bebyggd och ianspråktagen mark i högre grad fragmenterad av vägar och bebyggelse. Omvandlingen av landskapet kommer främst att upplevas i närområdet.

Tillgänglighet

En utbyggnad bedöms inte påverka tillgängligheten till stränderna i området.

Slutsatser

Området bedöms kunna exploateras i rimlig omfattning utan negativa konsekvenser för t ex naturvård och rörligt friluftsliv. Inför utbyggnad av området upprättas detaljplan, som belyser hur hänsyn tas till konstaterade naturvärden och förekomster av grus och grundvatten. Eventuell radonhaltig mark beaktas. Vattenföringen i bäcken mellan Nyckelvattnet och Bovattnet får inte påverkas. Området skall anslutas till kommunalt vatten och avlopp i Stigen.

Färgelanda kommun
Tematiskt tillägg till översiktsplan avseende landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

4. STIGEN

5. Ragneruds camping

Förutsättningar

Allmänt

Befintlig campingplats vid norra änden av Ragnerudssjön. Privat markägare. Större delen av nuvarande område omfattas av områdesbestämmelser från 1997. Ägarna upplever en ökad efterfrågan och vill utvidga campingen med husvagnsplatser, uthyrningsstugor och fritidshus. På egen mark på västra sidan av viken efterlyses möjlighet att uppföra permanentbostäder. Planerad utbyggnad ligger delvis inom strandskyddsområde.

Markanvändning

Campingplats med servicebyggnader, uthyrningsstugor, uppställningsplatser, badplats, lekplats mm. I öster skogsmark med 3-4 avstyckade fritidshus. I norr skogs- och ängsmark, i väster skogsmark, delvis mycket brant. God tillfartsväg från väg 172.

Natur, landskap

Ragnerudssjön ingår i skötselområdet Övre Valbodalen som syftar till att stärka flodkraftans förutsättningar. Skötselområdet förvaltas av två fiskevårdsområdesföreningar.

I området ligger två lövskogsmiljöer som redovisas i den länstäckande lövskogsinventeringen. Lövskogen längs Sågekullens väst- och sydbrant utgörs av trivial blandlövskog vars värden främst består i dess potential som häckningsbiotop för sällsynta hackspettarter. Mindre hackspett och stjärtmes har observerats i området. Högst värden finns i de södra delarna utanför det föreslagna LIS-området. Dessa är utpekade som nyckelbiotoper av Skogsstyrelsen. Lövskogsområdet närmast den etablerade campingen och som också ingår i områdesbestämmelser för campingen är avverkat och kraftigt påverkat av en vägdragnings terrasseringar och ett påbörjat restaurangbygge som övergivits sedan länge. I artportalen finns ett antal växtobservationer registrerade. Arterna utgörs främst av svampar, mossor och lavar och är återfunna i lövskogsområdena på sjöns östra sida.

Landskapet utgörs av ett skogslandskap med höga branter ner mot sjön. Utblickar mot sjön finns genom glesare partier av skog och från campingen. Campingområdet är kraftigt omdanad med en avslutad täkt i norra delen och påbörjade anläggningar i de östra delarna.

Området närmast söder om campingplatsen.

Friluftsliv

Området hyser höga värden för det anläggningsbaserade friluftslivet med Ragneruds camping som kärnområde. Campingens upplevelsevärden hör till kategorin service och samvaro med en hög grad av anlagdhet och trygghet. Det västra området utgörs av lättgången hällmarkstallskog med potential för bärplockning där dock närheten till spridda fritidshus med "hög insyn" begränsar den allemansrättsliga tillgängligheten. Östra området är relativt otillgängligt genom höga lövskogsklädda branter.

Intressen

Området berörs av riksintresse för naturvård (Kroppefjäll) och regionala intressen avseende naturvärden (lövskog) och naturgrus klass III. Vidare är området av stort intresse för det rörliga friluftslivet (Kroppefjäll) och Ragnerudssjön är av stort allmänt intresse för fritidsfisket.

Fornlämningar

I västra delen av området ligger en yta som identifierats som pest/kolerakyrkogård. Ett område registrerat som fossil åkermark, återfinns i södra delen av campingplatsen. Båda lämningarna är klassade som övrig kulturhistorisk lämning. Ett bevakningsobjekt i form av en boplats ligger i anslutning till den fossila åkermarken.

Vattenkvalitet

Ragnerudssjön har höga näringsnivåer vilket kan medföra effekter på den ekologiska statusen som idag bedöms vara god. Sjön är därutöver påverkad av reglering.

Analys

Sysselsättning och serviceunderlag

En utbyggnad av campingen enligt ägarnas intentioner beräknas långsiktigt generera arbetstillfällen lokalt på campingplatsen. Ett ökat antal gäster genererar också ökad omsättning i servicefunktioner i kommunen, främst i Högsäter. Tillkommande bostäder bidrar också härtill. Campingens utbud med servering, kiosk och badplats attraherar även daggäster.

Friluftsliv

Föreslagen utbyggnad bedöms inte komma i konflikt med friluftslivets intressen på Kroppefjällsområdet eller i närområdet utan ökar områdets möjligheter att vara en replipunkt med övernattningsmöjligheter för det rörliga friluftslivet.

Intressen

Campingen ligger i utkanten av riksintresset för naturvård i Kroppefjäll, och planerade åtgärder bedöms inte påverka riksintresset negativt, då de organiskt hänger samman med befintlig anläggning och berör mark som redan till viss del är påverkad av åtgärder. Utbyggnaden kan beröra lövskogspartier av regionalt intresse. Befintlig grustäkt inom området är avslutad och återställning pågår. Se även ovan beträffande friluftsliv.

Risker

Delar av området kan vara eventuellt högriskområde för radon.

Växt- och djurliv

Värdefulla miljöer för växt- och djurlivet utgörs av Julan med omgivande strandskog samt lövskog längs Kroppefjälls/Sågekullens väst- och sydväst-brant. Det senare området berörs endast i en del som redan idag är påverkat av åtgärder och i stora delar avverkat. En utveckling av området i den delen bedöms inte påverka de värden som finns angivna i lövskogsinventeringen. En skyddszon mot Julan bör säkerställas vid en utveckling av området.

Fria stränder i omgivningen

Förutom campingens egen badstrand finns relativt god tillgång till fria stränder i omgivningen. Kommunal badplats finns på södra sidan av udden sydväst om campingens.

Infrastruktur

Vatten och avlopp är idag löst med godkänd enskild infiltrationsanläggning. En utbyggnad enligt ovan kan innebära att anläggningen måste förbättras eller byggas om i samråd med Dalslands Miljönämnd.

Busstrafik till Ed, Bengtsfors och Färgelanda passerar i Högsäter på väg 172.

Landskapsbild

Området är i hög grad redan idag påverkat av mänsklig aktivitet och den befintliga campingplatsen. En bebyggelse i områdets östra delar på höjden kommer att medföra att landskapet upplevs exploaterat även på ett visst avstånd. Komplettering av fritidsbebyggelse i områdets västra delar föreslås på västra sidan av åsen vilket minskar omfattningen av påverkan på landskapsbilden.

Stuga i områdets västra del.

Tillgänglighet

Allmänhetens tillgänglighet till stränderna inom området påverkas inte av planerad utbyggnad av campingplatsen eller av planerade bostäder i väster. Utbyggnaden ökar campingens möjlighet att ta emot fler gäster.

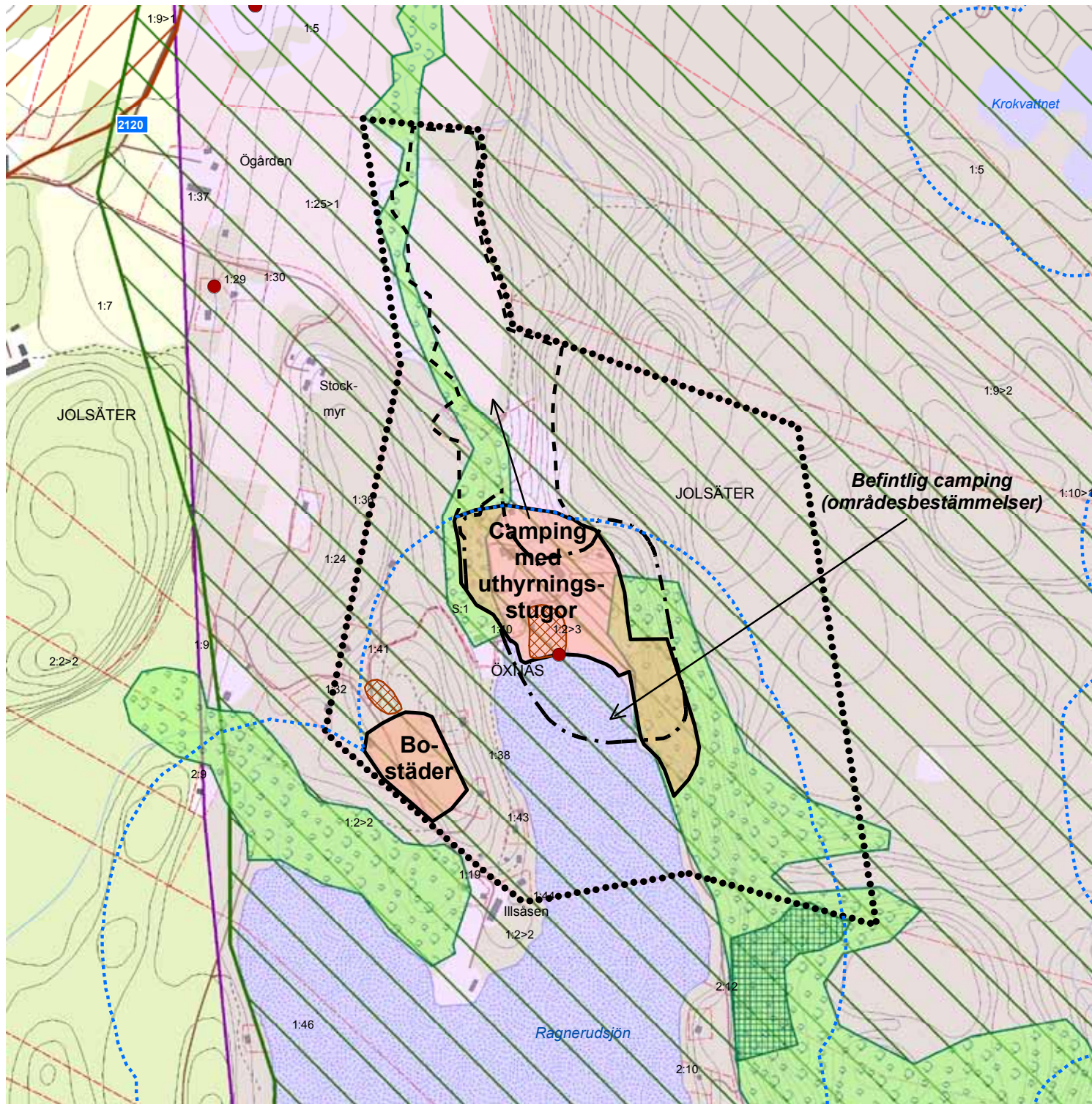
Slutsatser

Campingplatsen är välskött och välbesökt och har goda förutsättningar att utvecklas vidare utan att gällande riks- eller regionala intressen påverkas negativt. Långsiktigt innebär detta såväl lokala arbetstillfällen som ökat underlag för service i framför allt Högsäter.

En detaljplan med va-utredning skall upprättas för hela campingplatsen med utbyggnadsområden. De högre liggande partierna av området i öster bör inte exploateras av hänsyn till landskapsbilden och friluftslivets intressen.

Framtida permanentbebyggelse på udden väster om campingen berör ett område som redan är delvis ianspråktaget av fritidshus. Bebyggelsen placeras i en sammanhängande grupp på östra sidan av åsen och exponeras inte mot campingen. Även här krävs detaljplan som underlag för exploatering. Va-utredningen för campingen skall även inkludera föreslagen permanentbebyggelse.

Erforderliga skyddsområden omkring fornlämningarna beaktas. Arkeologisk utredning eller förstudie kan behöva utföras.

Färgelanda kommun
Tematiskt tillägg till översiktsplan avseende landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

5. RAGNERUDS CAMPING

0 50 100 200 m

skala 1:8 000 (A4)
koordinatsystem: sweref 99 12 00
Laga kraft 2011-11-19

6. Runserud-Fälleviken

Förutsättningar

Allmänt

Ett område på västra sidan av Häresjön, vid Runseruds gård, med möjligheter att bygga permanentbostadshus på olika delar av området. Privata markägare.

Markanvändning

Jordbruksmark och skogsmark, delvis lövskog. Inom området finns en gård och ett fritidshus.

Natur, landskap

Ett flertal ängs- och hagmarksobjekt är utpekade i området i en inventering genomförd 1989. Ett av objekten berörs direkt av det planerade LIS-området. Enligt ängs- och hagmarksinventeringen består området av ett nyligen röjt område med dåligt utvecklad grässvål. Vid besök i fält konstaterades att området är igenväxt och svårt att identifiera. Några kvarvarande värden som betesmark bedömdes inte finnas. Inget av delobjekten återfinns i den senare ängs- och betesmarksinventeringen som genomfördes i regi av Jordbruksverket 2002-2004. Det område som i inventeringen bedöms ha högst naturvärden ligger vid stranden och betas fortfarande.

Området utgörs av flera delobjekt i ett öppet odlingslandskap vid gården Runserud. Delobjekten utgörs av skogsmark med glesare blandskog på höjder med utblickar över det öppna odlingslandskapet och Häresjön. I viken norr om gården betas strandängen. Området ligger nästan i sin helhet inom ett landskap som anses utgöra ett värdefullt odlingslandskap enligt bevarandeplan för odlingslandskapet i Älvsborgs län.

Stigen längs det norra delområdet.

Friluftsliv

Området är uppdelat på två delområden. Det norra och största området utgörs bitvis av strövvänlig skog med möjligheter till bland annat bärplockning.

Intressen

Området berörs av regionala intressen i form av odlingslandskap, ängs- och hagmark samt fiskevård.

Fornlämningar

I områdets norra del återfinns torplämningar som utgörs av före detta åkermark, odlingsrösen, husgrunder och spisrösen. Lämningarna är inte klassade som fornlämningar, men ska visas hänsyn i samband med fortsatt planering. En fyndplats för en flintskärva finns registrerad sydväst om Runseruds gård.

Vattenkvalitet

Häresjön bedöms inte vara övergödd eller försurad.

Analys**Sysselsättning, service**

Tillkommande bebyggelse i området kan utgöra ett underlag för lokala servicefunktioner i Högsäter och även bidra till lokala arbetstillfällen som utgör komplement till jord- och skogsbruksverksamheten i denna del av kommunen; hantverk, reparationer, byggverksamhet och dylikt.

Friluftsliv

I närområdet finns vidsträckta skogsmarker och Häresjön har god tillgång på orörda stränder. Exploateringen bedöms inte kunna påverka det rörliga friluftslivets intressen negativt. Anläggande av bryggor och/eller badplatser kan öka områdets attraktivitet.

Intressen

Tänkbar utbyggnad förläggs i huvudsak till skogsmark och bedöms inte inverka negativt på odlingslandskapet. Ianspråktagen hagmark saknar värde som betesmark (se ovan).

Växt- och djurliv

Det område som finns med i Länsstyrelsens ängs- och hagsmarksinventering från 1989 bedöms inte ha några kvarvarande värden som betesmark och hyser liksom området i övrigt allmänna värden för växt- och djurliv. Den betade strandängen som bedöms ha högre värden för växt- och djurlivet berörs inte direkt av någon etablering, men bör beaktas i samband med fortsatt planering av området så att förutsättningar finns för en fortsatt hävd.

Fria stränder i omgivningen

Tillgången på fria stränder i omgivningen är mycket god.

Vägen vid det södra delområdet.

Infrastruktur

Tillfart via befintlig grusväg som är av relativt god standard. Vatten och avlopp skall lösas gemensamt för respektive delområde.

Landskapsbild

Ett ianspråktagande av området för bostäder kommer att medföra en omvandling av sluten skogsmark till bebyggd mark. Förändringen av landskapet bedöms främst upplevas från närområdet.

Tillgänglighet

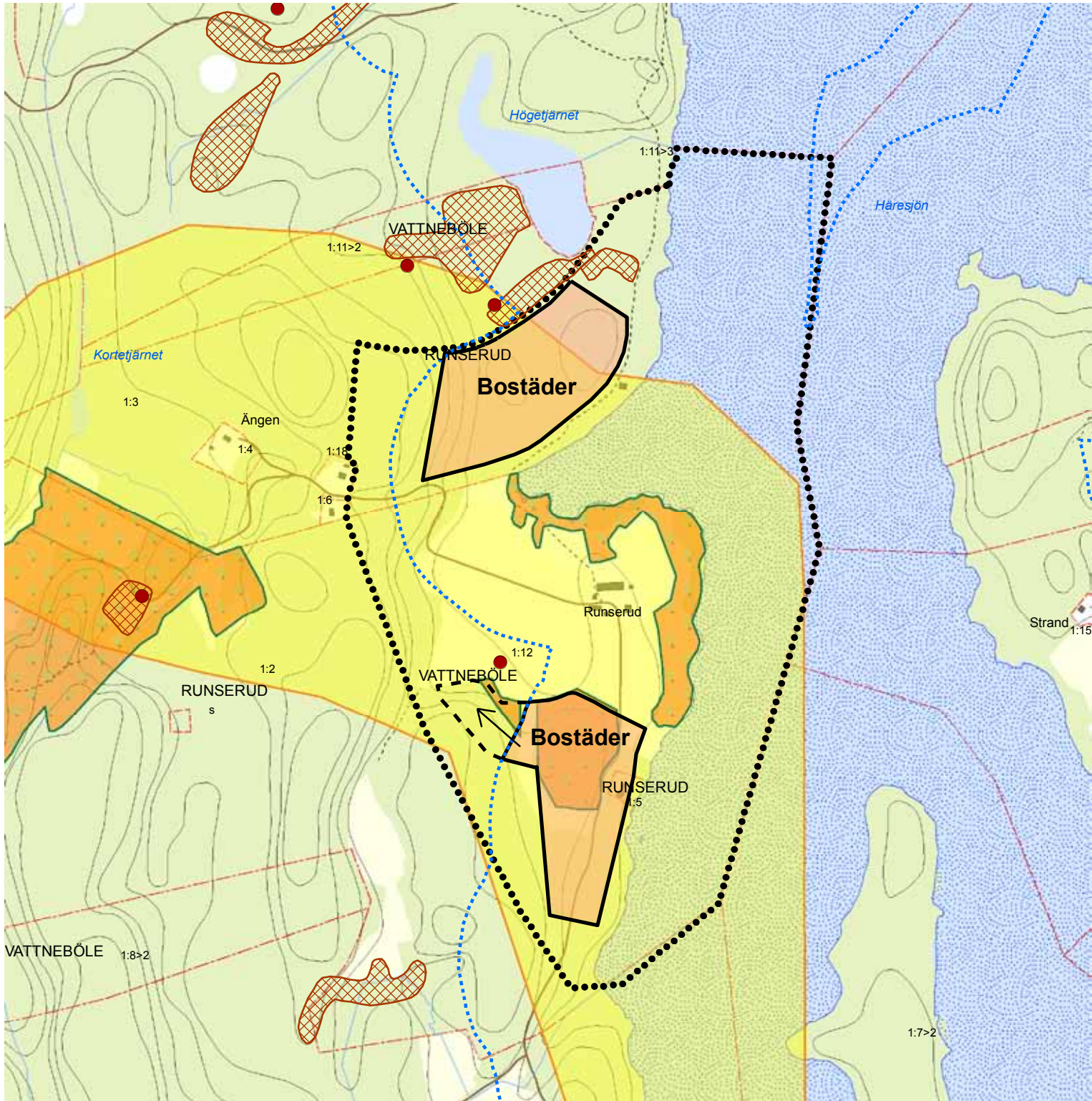
Föreslagen bebyggelse lokaliseras så att tillgängligheten till strandszonen inte påverkas. Befintlig stig längs stranden vid det norra området berörs inte.

Slutsatser

Området erbjuder attraktiva lägen för bostadshus i en levande landsbygd. Föreslagna utbyggnad fördelas på två delområden, ett i norr på skogsmark och ett i söder på ömse sidor om befintlig väg. Detaljplan och gemensamma va-lösningar för respektive område krävs. Det norra området förläggs så att skogsridå mot norr bevaras. Risk för störningar från angränsande jordbruksverksamhet beaktas. För det södra delområdet kan alternativt enstaka hus i anslutning till befintligt vara möjliga.

Vatten och avlopp skall utföras enligt riktlinjer från Dalslands Miljönämnd och får inte påverka vattenkvaliteten i Häresjön.

Arkeologisk förstudie eller utredning kan bli aktuellt.

Färgelanda kommun
Tematiskt tillägg till översiktsplan avseende landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

6. RUNSERUD-FÄLLEVIKEN

- Utredningsområde
- LIS-områden
- Utbyggnad utanför LIS-området
- Strandskydd

0 50 100 200 m

skala 1:8 000 (A4)
 koordinatsystem: sweref99 12 00

Laga kraft 2011-11-19

Natur, landskap

- Naturvärden enl Skogsstyrelsen
- Lövsjökogsinventering enl Länsstyrelsen

Friluftsliv

- Våtmarksinventering enl Länsstyrelsen

Fornlämningar

- Fast fornlämning, övrig kulturhistorisk lämning, bevakningsobjekt enl. Fornminnesregistret

Intressen

- Riksintresse för naturvård enl MB 3 kap. §6
- Riksintresse för kulturminnesvård enl MB 3 kap. §6
- Stora opåverkade eller tysta områden enl MB 4kap. §2
- Bevarandeplan för odlingslandskapet
- Ängs- och hagmarker enl Länsstyrelsen
- Fiskevårdsområden enl Länsstyrelsen

7. Stuveryr

Förutsättningar

Allmänt

Ett mindre område för 5-6 permanentbostäder vid södra stranden av Ellenösjön, mitt emot område 1. Privat markägare.

Markanvändning

Området består av skogsmark, för närvarande avverkad. Vid stranden finns ett mindre fiske-/ jaktstuga.

Natur, landskap

Området utgörs av skogsmark och bedöms ha allmänna värden för djur- och växtliv.

Landskapet utgörs av ett skogslandskap där skogen till stora delar är avverkad. Terrängen sluttar brant ner mot vattnet. En väg till en fiske-/ jaktstuga går genom hela området i nord/ sydlig riktning.

Intressen

Området är berört av regionala intressen i form av odlingslandskap och fiskevård och ingår i det område omkring Ellenösjön och Östersjön som betecknats ha stort värde för det rörliga friluftslivet.

Fornlämningar

Inga fornlämningar finns registrerade i området.

Vattenkvalitet

Ellenösjön ligger inom tillrinningsområde till avloppskänsliga vatten avseende kväve, samt inom område med avloppskänsliga vatten i inland avseende fosfor. Sjön ligger även inom nitratkänsligt område enligt nitratdirektivet, vilket medför reglering av jordbrukets användning av gödsel i tid och mängd. Sjön är övergödd och genomförda provfisken visar att fiskfaunan har störningar som beror på detta.

Vy från sjön.

Analys

Sysselsättning, serviceunderlag

En utbyggnad av området kan tillsammans med övriga LIS-områden omkring Ellenösjön och Östersjön bidra till underlaget för servicefunktioner i Ellenö.

Friluftsliv

En utbyggnad av området i föreslagen storleksordning bedöms inte påverka det rörliga friluftslivets intressen i området negativt.

Intressen

Odlingslandskapets värden består i det öppna landskapets värden för landskapsbilden samt förekomsten av betade strandängar med stor betydelse för fågellivet. Dessa värden berörs inte av ett ianspråktagande av marken enligt förslaget.

Växt- och djurliv

De områden som planeras att tas i anspråk har allmänna värden för djur- och växtlivet. En effekt av att exploatera ett vattennära område kan bli ett ökat tryck på exploatering av själva strandzonen med bryggor, båtplatser, bad m.m. I samband med fortsatt planering måste därför frågan om vattenanläggningar belysas.

Fria stränder i omgivningen

Tillgången till fria stränder i omgivningen är mycket god.

Infrastruktur

Tillfart via befintlig grusväg, som ev måste breddas. Gemensam lösning för vatten och avlopp krävs. Kollektivtrafik finns på väg 2069, med buss till Uddevalla eller Färgelanda, ca 1,5 km västerut.

Landskapsbild

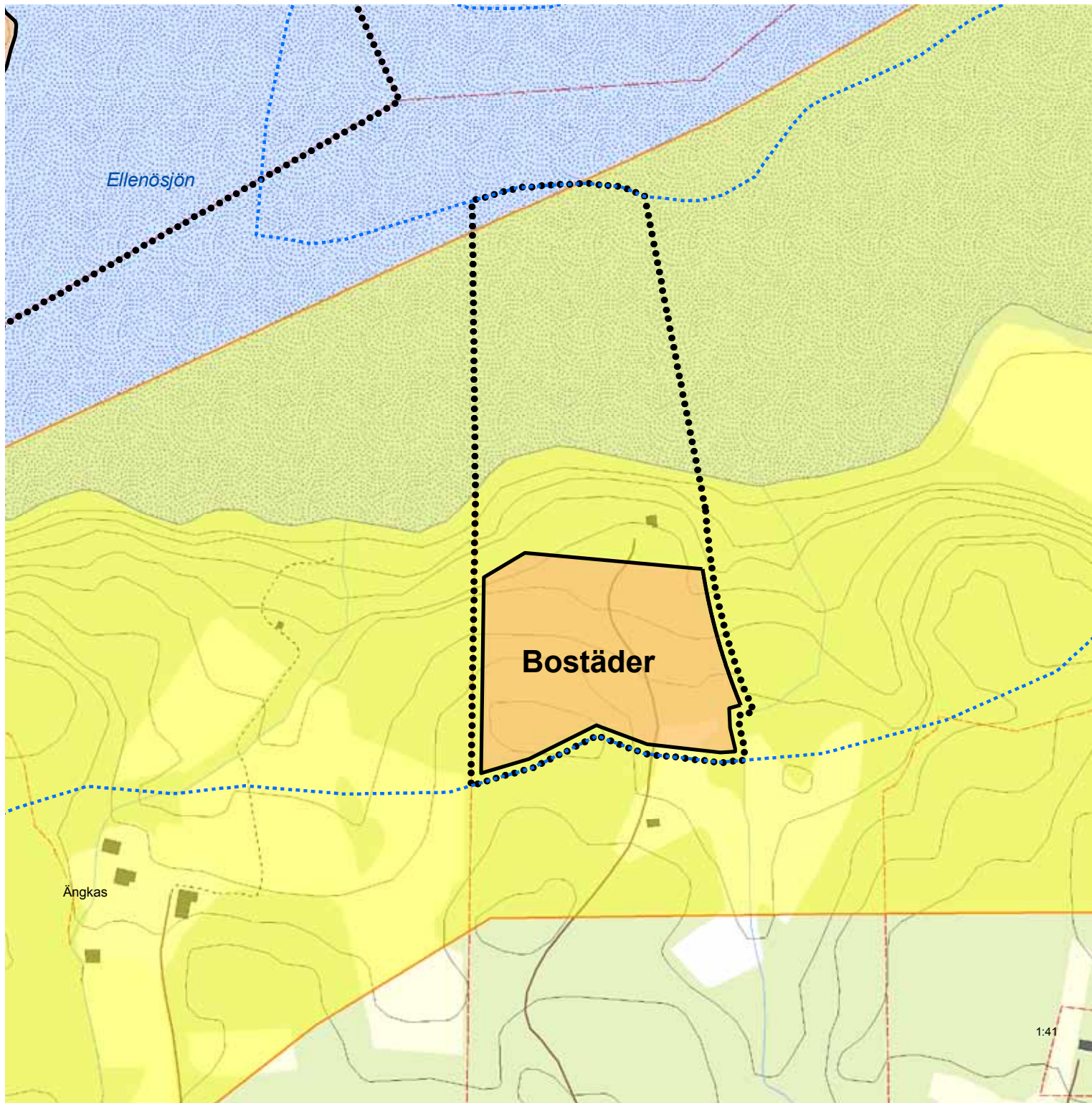
Området är skogsmark utan direkt koppling till det omgivande öppna odlingslandskapet. Vid en utbyggnad förblir ytan öppen och omvandlas till bebyggt område med glesare skog mellan byggnation och vatten. Påverkan på landskapsbilden bedöms bli lokal.

Tillgänglighet

Stranden är tillgänglig via befintlig väg och kommer att vara tillgänglig även vid en exploatering genom lämplig lokalisering av bebyggelsen.

Slutsatser

Ett litet utbyggnadsområde som kan passa in i det småskaliga jordbrukslandskapet utan att rådande regionala intressen eller tillgängligheten till stranden påverkas negativt. Planutredning erfordras som underlag för exploatering. Vatten och avlopp måste lösas på plats med beaktande av problematiken med övergödning i Ellenösjön.

Färgelanda kommun

Tematiskt tillägg till översiktsplan avseende landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

7. STUVERYR

8. Rådanefors

Förutsättningar

Allmänt

Ett område centralt i Rådanefors samhälle. Avsikten är att kunna komplettera bebyggelse med enstaka permanentbostäder. Privat markägare.

Markanvändning

Området består huvudsakligen skogsmark och gränsar till befintlig bebyggelse i form av enfamiljshus. Genom området går väg 2065.

Natur, landskap

I Rådanesjön finns gädda, abborre, brax, mört, löja, ål, lake och gös. Gösen är inplanterad sedan ca 5 år tillbaka.

Väg 2065 delar området i två delar. Det norra området ligger på en lövskogklädd kulle och avskiljs från stranden av väg 173 öster om området. Det södra området ligger även det på en skogklädd kulle med en brant sluttning ner mot vattnet i söder. Stranden är delvis avskärmd från området av bebyggelse.

Från väg 2065 söderut.

Friluftsliv

Tillgängligheten till stranden är låg i området på grund av tomtetableringar ända ner till vattnet.

Intressen

Norra delen berörs av regionalt intresse i form av odlingslandskap. Södra delen berör ett hörn av område av regionalt intresse; lövskog. Rådanesjön och Långhalmen är av regionalt intresse för fiskevård. Området tillhör ett större område av regionalt intresse för friluftslivet (Långhalmen – Rådanesjön).

Fornlämningar

I områdets norra del finns en fast fornlämning i form av en hällkista.

Vattenkvalitet

Rådanesjön och Långhalmen förbinds genom Rådanefors. Långhalmen är målområde för kalkning och skulle vara försurad om den inte kalkades. Sjöns vattennivå är sänkt.

Rådaneshön har tre vikar varav Bodaneshön är den som närmast berörs av det föreslagna LIS-området. Bodaneshön har höga halter av näringsämnen som kan medföra försämrad ekologisk status. Risk för att miljö kvalitetsnormen god status inte uppfylls till 2015.

Analys

Sysselsättning, serviceunderlag

En komplettering av området med enstaka hus i anslutning till befintliga kan på sikt förbättra underlaget för servicefunktioner, lokalt och i Stigen ca 5 km åt nordväst. Området är välbeläget vid länsväg 173 och med bussförbindelse till Färgelanda och Vänersborg.

Friluftsliv

En utbyggnad enligt förslaget bedöms inte beröra några områden av intresse för det rörliga friluftslivet. Kommunal badplats finns vid Kuserudssjön nordost om LIS-området.

Intressen

Beroende på lokalisering kan områden av regionalt intresse (odlingslandskap, lövskog) beröras perifert. Det rörliga friluftslivets intressen bedöms inte påverkas.

Växt- och djurliv

De områden som planeras att tas i anspråk har allmänna värden för djur- och växtlivet. En effekt av att exploatera ett vattennära område kan bli ett ökat tryck på exploatering av själva strandzonen med bryggor, båtplatser, bad m.m. I samband med fortsatt planering måste därför frågan om vattenanläggningar belysas.

Fria stränder

Tillgången på fria stränder i området är god. (Öster om väg 173 finns ett större område med detaljplan för fritidsbebyggelse som ej förverkligats.) Tänkbar komplettering med enstaka hus påverkar inte tillgången till strandområdena.

Infrastruktur

Tillkommande bebyggelse ansluts till kommunalt vatten och avlopp. Anslutning till väg 173 kan ske via befintliga vägar eller eventuell ny anslutning. På väg 173 finns busstrafik till Färgelanda och Vänersborg.

Landskapsbild

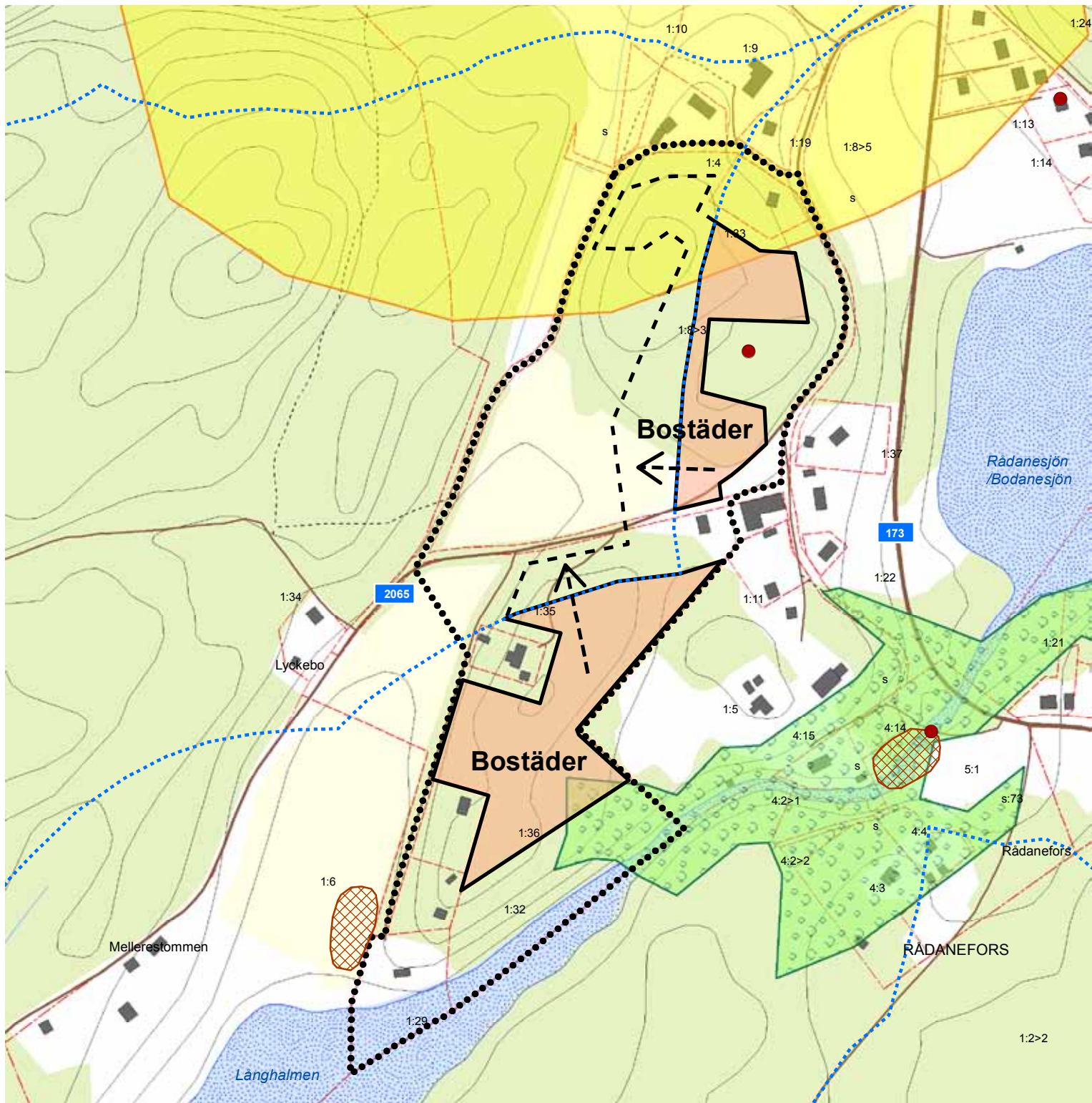
Landskapsbilden bedöms inte påverkas på något betydande sätt av kompletterande bostadsbebyggelse.

Tillgänglighet

En utbyggnad i området med enstaka hus påverkar inte tillgängligheten till stränderna.

Slutsatser

Komplettering med enstaka hus i anslutning till befintlig bebyggelse bedöms kunna ske utan negativa följder för berörda intressen eller tillgängligheten till stränderna. Eventuell inverkan på regionala intressen i form av odlingslandskap eller lövskog analyseras i samband med enskilda lokaliseringssprövningar. Planutredning erfordras. Vid fler än 6 tillkommande hus krävs detaljplan. Delar av området ligger utanför strandskyddsområdet.

Färgelanda kommun
 Tematiskt tillägg till översiktsplan avseende landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

8. RÅDANEFORS

9. Svarvane

Förutsättningar

Allmänt

Ett mindre område för enstaka tillkommande permanentbostadhus på ängs-
mark på norra sidan av Östersjön, ca 1,5 km öster om Ellenö. Privat markä-
gare.

Markanvändning

Området består av jordbruksmark och är obebyggt så när som på ett par uthus.
Det ligger i anslutning till befintlig gårdsbebyggelse. Längs stranden finns en
remsa lövskog.

Natur, landskap

Lövskogsområdet nedanför det föreslagna LIS-området utgörs enligt löv-
skogsinventeringen av blandlövskog med ädellövinslag. Hasselsnok har ob-
serverats där.

Området ligger helt och hållet på odlingsmark i anslutning till gården Svar-
vane. Odlingsmarken omges av skogsmark på alla sidor. Den öppna marken
avgränsas mot sjön av lövskog.

Friluftsliv

Området har allmänna värden för friluftslivet.

Intressen

Tillhör ett större område av regionalt intresse för friluftslivet (Östersjön – El-
lenösjön). Östersjön är av regionalt intresse för fiskevård. Gränsar till område
av regionalt intresse för naturvård; lövskog.

Fornlämningar

Strax nordväst om bebyggelsen i Svarvane har ett område utpekats som bo-
plats. På gården intill har ett flertal äldre lösfynd registrerats.

Vattenkvalitet

Östersjön är påverkad av höga halter av näringsämnen. Förmodligen överförs
näringsrikt vatten från Ellenösjön vid västliga vindar. I Östersjön finns sig-
nalkräfta som är smittbärare av kräftpest som kan spridas till den inhemska
flodkräftan.

Analys

Sysselsättning, serviceunderlag

En utbyggnad av området enligt planerna bedöms kunna ge ett tillskott till
underlaget för service i Ellenö.

Friluftsliv

Berört område är inte av intresse för det rörliga friluftslivet och en utbyggnad
med enstaka hus bedöms inte påverka friluftslivets intressen, vare sig inom
området eller i den närmaste omgivningen. Lövskogsbältet längs stranden be-
rörs inte.

Intressen

Se ovan under ”friluftsliv”.

Växt- och djurliv

Det område som planeras att tas i anspråk har allmänna värden för djur- och växtlivet. En effekt av att exploatera ett vattennära område kan medföra krav på siktröjning mellan bostadshusen och sjön där det idag växer lövskog med vissa naturvärden. I samband med fortsatt planering måste därför frågan utnyttjandet av zonen mellan LIS-området och sjön belysas.

Fria stränder

Tillgången på fria stränder i omgivningen är mycket god.

Infrastruktur

Östersjön har höga naturvärden och är känslig för avloppsutsläpp. Avloppsfrågan måste därför ägnas särskild uppmärksamhet vid en exploatering och lösas enligt Dalslands Miljönämnds riktlinjer.

Tillfart sker via befintlig grusväg. Avståndet till väg 172 med bussförbindelse till Färgelanda och Uddevalla är 1,5 km.

Landskapsbild

Öppna odlingsmarker kommer att omvandlas till bebyggd mark. Eftersom området till stor del är avskärmat från sjön av lövskog kommer påverkan på landskapet att bli liten.

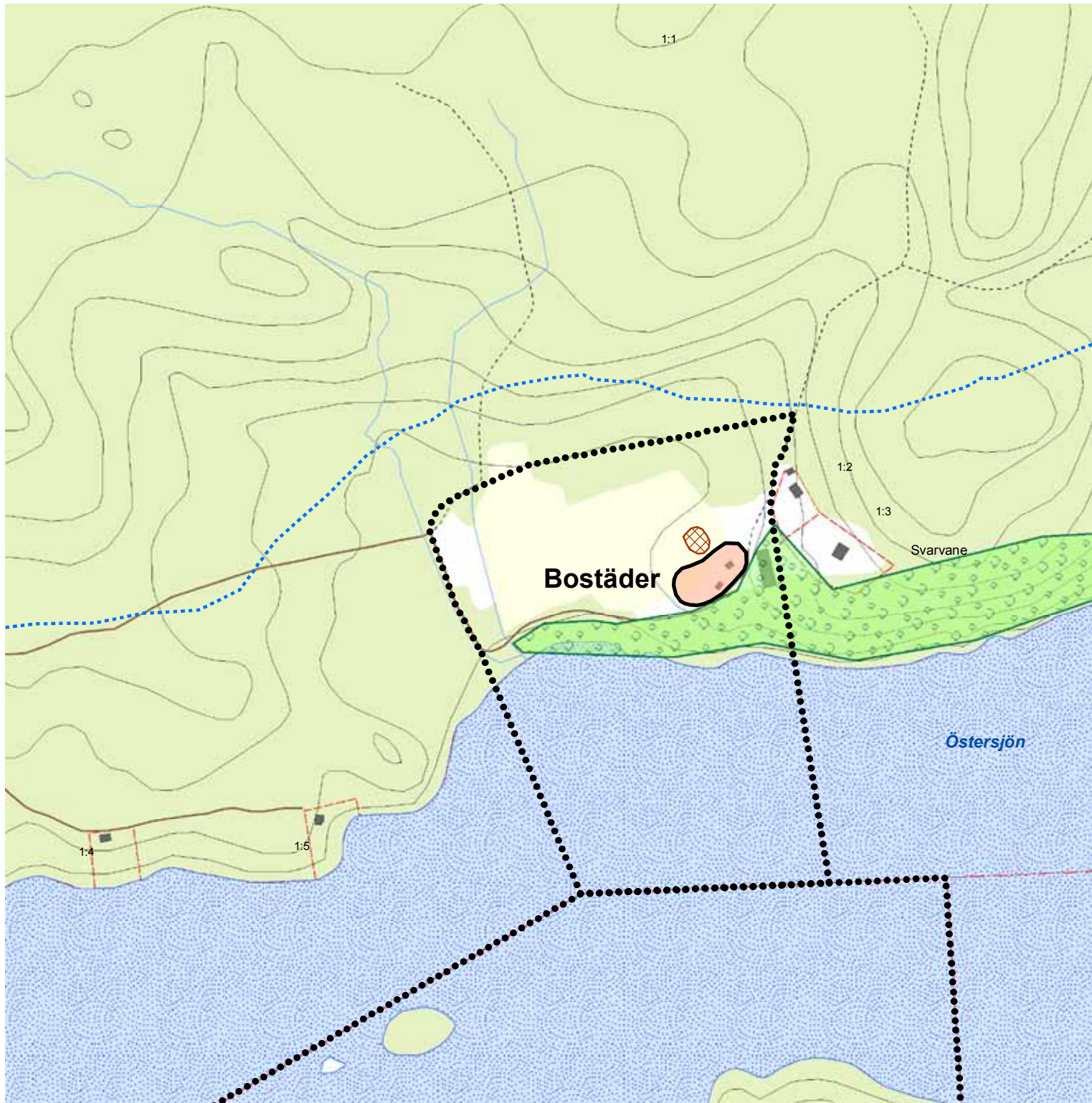
Tillgänglighet

En utbyggnad enligt förslaget bedöms inte påverka tillgängligheten till stranden negativt.

Slutsatser

En utbyggnad med enstaka hus ger tillsammans med övriga LIS-områden i närheten av Ellenö ett varaktigt tillskott till serviceunderlaget på orten. Avståndet till Ellenö är 1,5 km och påverkan på övriga intressen försumbar. Planutredning som även belyser va-frågan skall upprättas.

Beroende på byggnadernas placering kan arkeologisk utredning behövas.

Färgelanda kommun
Tematiskt tillägg till översiktsplan avseende landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

9. SVARVANE

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Samhällsbyggnadsenheten
Kerstin Andersson
Planarkitekt
0521/60 59 28

kerstin.v.andersson@lansstyrelsen.se

FÄRGELANDA KOMMUN Myndighetsnämnden	
Ink	2011-07-04
Dnr	2009 F0090
Hid	39

GRANSKNINGSYTTRANDE
2011-06-30

Diarienummer
401-14422-2010

Sida
1(5)

Plan- och byggkontoret i
Färgelanda kommun
Att: Jan Myrén
Allhemsvägen 5
458 80 FÄRGELANDA

Tematiskt tillägg till översiktsplan avseende landsbygdsutveckling i strandnära områden – LIS i Färgelanda kommun, Västra Götalands län

Utställningshandlingar daterade i april 2011.

Inledning

Färgelanda kommun har inkommit med förslag på LIS-områden till Länsstyrelsen för yttrande enligt 4 kap 7 § PBL. Det nu utställda planförslaget har föregåtts av samråd, där Länsstyrelsen lämnade sitt samrådsyttrande den 12 januari 2011.

Enligt 4 kap 9 § PBL skall Länsstyrelsens granskningsyttrande under utställningstiden ange om:

- förslaget inte tillgodoser riksintressen enligt 3 eller 4 kap miljöbalken
- förslaget kan medverka till att en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap MB inte följs
- redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap 18 e § första stycket miljöbalken
- sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt
- bebyggelsen blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa eller säkerhet till risken för olyckor, översvämning eller erosion

Detta granskningsyttrande lämnas med stöd av 4 kap 9 § plan- och bygglagen (PBL). Yttrandet är en del av översiktsplanen och skall därför fogas till planen då den antagits.

Sammanfattning

Länsstyrelsens samlade uppfattning är att tematiskt tillägg till ÖP avseende landsbygdsutveckling i strandnära lägen, är ett bra dokument som belyser målkonflikter och möjligheter att utveckla Färgelanda kommun.

Totalt har 9 områden pekats ut som LIS-områden. Område Härshult har utgått, i övrigt samma områden som i samrådsskedet.

Av de LIS-områden som föreslås anser Länsstyrelsen att följande områden kan vara lämpliga att arbeta vidare med; Håmule vildmarkscamping, Stigen: Björkudden - Tjärnudden, Ragneruds camping och Rådanefors.

Länsstyrelsen bedömer att berörda riksintressen i första hand behöver undantas för exploatering av bostäder, campingverksamhet kan vara förenlig. Gällande miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap MB behöver ytterligare belysas. Länsstyrelsen bedömer att frågor som berör mark- och vattenområden och som angår angränsande kommuner kan samordnas på ett lämpligt sätt. Länsstyrelsen delar SGI:s bedömning att redovisning av geotekniska riskfaktorer för respektive LIS-område bör utvecklas i det tematiska tillägget.

Det är angeläget att riksdagens intentioner med plan- och bygglagen och miljöbalken samt de av riksdagen beslutade miljömålen kan uppnås.

Riksintressen

Länsstyrelsen noterar att område 2 Ellenö berörs delvis av riksintresse för kulturmiljövård, området väster om väg 172 ingår i Valbodalsens dalgångsbygd som brukats sedan stenåldern.

En annan konflikt som har noterats mellan intresse för bostäder och riksintresse är område 5 Ragneruds camping, området ingår i ett riksintresse för naturvård inom stora opåverkade områden, ett sprickdalslandskap med Kroppefjälls ostörda myrar och vildmark, endast utveckling av camping anses lämplig.

Länsstyrelsen anser att riksintressen i första hand behöver undantas och att andra platser istället behöver sökas. Riksintresseområdena bör tas tillvara som en resurs för turism och rekreation.

Miljö kvalitetsnormer

Länsstyrelsen bedömer att ett genomförande av planen kan medföra att gällande miljö kvalitetsnormer överträds. Miljö kvalitetsnormen för vatten är god ekologisk status 2021. Grundvattenuttag kräver i princip alltid tillstånd för vattenverksamhet (vattendom) vilket prövas hos Miljödomstol.

Vattenmyndighetens underlagsdokument för åtgärdsprogram till Örekilsälven kan utgöra plattform. Åtgärdsprogrammet måste fördjupas för att ge stöd för en restaurering av vattensystemet och finna effektiva åtgärder mot övergödning. Arbetet utförs inom ramen för Gullmarns vattenråd och i samråd med Vattenmyndigheten. Frågan bör klargöras innan tillägget till ÖP antas.

Miljö målen behöver beaktas.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen bedömer att den i planen föreslagna mark- och vattenanvändning som även berör andra kommuner kan samordnas på lämpligt sätt.

Samverkan över kommungränser gynnar som regel en kommuns utveckling. Länsstyrelsen anser att fortsatt samverkan med grannkommuner kring frågor som rör bostadsförsörjning och offentlig service åt medborgarna är viktig.

Hälsa och säkerhet

Länsstyrelsen förutsätter att SGI:s synpunkter avseende geoteknik och geotekniska säkerhetsfrågor beaktas. SGI uppmärksammar på att Räddningsverkets kartering av ras- och skredrisk i kommunernas tätorter endast omfattar befintlig bebyggelse. SGI föreslår att redovisning av geotekniska riskfaktorer för respektive LIS-område utvecklas i det tematiska tillägget. Redovisning kan med fördel ske enligt tidigare Räddningsverkets numera MSB:s metodik. Om byggnation blir olämplig med hänsyn till risk för naturolyckor bör detta tydligt redovisas liksom behov av utredningar för klarläggande av lämpligheten och behov av eventuella åtgärder.

Länsstyrelsen delar SGI:s uppfattning att det behövs en analys över effekter av ett förändrat klimat för de kommande 100 åren, ökad nederbörd, ökade flöden och förhöjda vattennivåer förväntas.

Allmänna intressen

I utställningshandlingarna finns inte något resonemang kring kopplingen och eventuell motsättning mellan ett bibehållet utvidgat strandskydd och de föreslagna LIS-områdena samt kriterier för utpekande av LIS-områden.

Kulturmiljö, fornlämningar

Flera av de utlagda LIS-områdena berör fasta fornlämningar. För ingrepp i dessa krävs Länsstyrelsens tillstånd. Arkeologiska utredningar kan krävas inom flera områden för att reda ut om okända fornlämningar berörs.

Miljöpåverkan från bryggor och båthamnar

Kraven på nya bryggor och båthamnar kommer att öka i sjöarna. Anläggningarna måste prövas som vattenverksamhet enligt 11 kap MB. Många sjöar har idag övergödningsproblem, muddring mm kan leda till grumling av vattendrag och är därför olämplig.

Håmule vildmarkscamping

Området kan vara lämpligt som LIS-område förutsatt att det anpassas till lövskogen och befintlig strandäng samt att VA-frågorna löses på ett acceptabelt sätt. Detaljplan bör upprättas inför exploatering. Anläggande av badstrand kan vara olämpligt p.g.a. vattengrumling. Området berör ett befintligt markavvattningsföretag. Kontakt måste tas med styrelsen för markavvattningsföretaget. LIS-området berör ytvatten som inte uppnår statusklassningen god ekologisk ytvattenstatus på grund av övergödningsproblem.

Ellenö

Det östra området rymmer stora rekreativvärden för friluftslivet och är olämpligt. Det västra området är av riksintresse för kulturminnesvärden. Utbyggnad inom området riskerar att påtagligt skada fornlämningar och

rörligt friluftsliv. LIS-området berör ytvatten som inte uppnår statusklassningen god ekologisk ytvattenstatus på grund av övergödningsproblem. Området bedöms inte lämpligt som LIS-område.

Östersjön

Detta område ingår i Dagsholms naturområde som har betydande värden för friluftslivet. Området anses inte lämpligt som LIS-område med tanke på att en exploatering medför negativa effekter för naturområdet. LIS-området berör ytvatten som inte uppnår statusklassningen god ekologisk ytvattenstatus på grund av övergödningsproblem.

Stigen, Björkudden

Området nära Stigens tätort har förutsättningar för att bidra till utveckling av landsbygden, ett möjligt LIS-område förutsatt att den tätortsnära skogens värden tas tillvara. Området berörs av EU:s vattendirektiv och planeras delvis på större grusavlagringar. Hänsyn måste tas till infiltration i marken för skydd av grundvattnet. Kraftiga schaktningar och skärningar bör undvikas.

Ragneruds camping

Utvecklingen av campingen kan bidra till utvecklingen av landsbygden. Dock är området av riksintresse för naturvård samt bevuxet med värdefull ädellövskog. Korttidscamping, tält och uppställningsplatser för husvagnar (inga villavagnar) kan möjligen tillåtas inom det strandskyddade området, förutsatt att exploatering kan ske utan alltför negativa effekter på ädellövskogen och dess arter. En detaljplan med inventering av ädellövskogen krävs före exploatering. Bostadsområdet bedöms inte vara lämpligt. Sjöns vattenkvalitet är viktig att upprätthålla och hänsyn måste tas till infiltration i marken för skydd av grundvattnet. LIS-området planeras delvis på större grusavlagringar där kraftiga schaktningar och skärningar bör undvikas.

Runserud-Fälleviken

Ängs- och betesmarksinventering har gjorts 2002-2004. I samrådshandlingen står det felaktigt att ianspråktagen hagmark saknar värde som betesmark. Hagmarken har dock kvar sitt värde som betesmark. Området bedöms inte innebära en så positiv effekt för landsbygden att det, sett i relation till den skada som uppkommer på strandskyddet, är motiverat att pekats ut som LIS-område. Sjöns vattenkvalitet är viktig att upprätthålla.

Stuveryr

Området har naturvärden i form av strandängar och ett rikt fågelliv. Berörs av EU:s vattendirektiv. I relation till skadan på strandskyddet bedöms inte Stuveryr lämpligt som LIS-område.

Rådanefors

Förutsatt att fri passage till stranden kan säkerställas, att negativ påverkan på ädellövskogen undviks och att VA-frågan kan lösas på ett bra sätt så kan detta område vara lämpligt som LIS-område. Sjöns vattenkvalitet är viktig att upprätthålla.

Svarvane

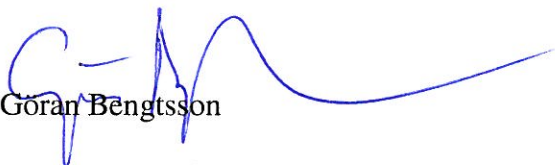
Området är litet, inom strandskydd med värdefull lövskog där Hasselsnok finns. Ett ianspråktagande kan innebära krav på siktröjning. I relation till skadan på strandskyddet bedöms inte området lämpligt som LIS-område.

Allmänt

Andra statliga sektorsmyndigheter som inkommit med yttranden översänds till kommunen tillsammans med detta granskningsyttrande för kännedom.

Beredning, deltagande

Detta granskningsyttrande har beslutats av Göran Bengtsson efter föredragning av Kerstin Andersson. I den slutliga handläggningen har även företrädare för kulturmiljöenheten, Eivind Claesson, naturvårdsenheten, Maria Eriksson, miljöskydds-enheten, Sten Wolme, vattenvårdsenheten, Rolf Hansson, landsbygdsenheten Gabriel Skarbäck och Ulf Gustavsson, enheten för skydd och säkerhet deltagit. Granskningsyttrandet utgör statens samlade uppfattning om planen vad gäller Länsstyrelsens ingripandegrunder enligt 12 kap PBL i ett senare planeringsskede.

Göran Bengtsson

Kerstin Andersson

Yttranden för kännedom från:
SGI daterat 2011-05-31

Kopia till:

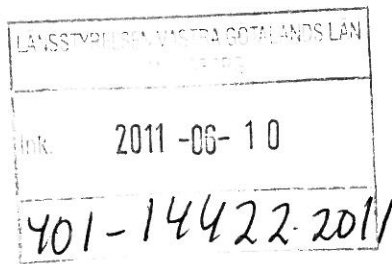
Boverket
Dalslands miljönämnd
Regionmuseum/ Västarvet
Skogsstyrelsen, Västra Götaland
Statens Geotekniska Institut
Trafikverket
Svenska Kraftnät
Vattenfall Eldistribution AB
Försvarmakten, P 4 Skövde
Västtrafik AB

Kommunstyrelsen i:
Bengtsfors kommun
Dals-Eds kommun
Mellerud kommun
Munkedal kommun
Uddevalla kommun

Akten
Enheten för skydd och säkerhet
Kulturmiljöenheten
Landsbygdsenheten
Miljöskydds-enheten
Naturvårdsenheten
Vattenvårdsenheten
Rättsenheten
Staben
Social Hållbarhet
Pärmen

Vår referens
Lars Johansson

Datum	Beteckning
2011-06-08	5.2-1106-0394
Ert datum	Er beteckning
2011-05-31	401-14422-2011

Länsstyrelsen Västra Götalands län
Samhällsbyggnadsenheten
462 82 Vänersborg

Landsbygdsutveckling i strandnära områden, Färgelanda kommun

Yttrande över utställningshandling daterad april 2011

SGI:s kompetensområde

SGI är en myndighet med ansvar för det geotekniska området med tillämpning i markanvändning och byggande. Institutets yttrande över översiktsplaner inkl tematiska tillägg avser geotekniska säkerhetsfrågor (t.ex. ras, skred, erosion, översvämning). Markmiljötekniska frågor ingår inte.

SGI:s synpunkter

I det tematiska tillägget redovisas ett antal områden där strandnära bebyggelse bedöms som lämplig och kan stimulera landsbygdsutveckling. Kommunen planerar för en utveckling som kommer att medverka till en ökad efterfrågan på permanentboende, fritidsboende, arbetsplatser samt bebyggelse för rekreation och turism. Man kan därför förvänta sig att människor kommer att vistas frekvent i de områden där planerna realiserar.

I det tematiska tillägget redovisas i avsnittet "Risker" att inget av de aktuella områdena ingår i den av Räddningsverket/MSB upprättade karteringen av ras- och skredrisk i kommunernas tätorter. SGI vill här uppmärksamma att Räddningsverkets kartering endast omfattar befintlig bebyggelse och därför inte ger någon vägledning vid nyexploatering. I övrigt har under respektive område de topografiska förhållandena beskrivits mycket översiktligt. Information om topografi behöver dock kombineras med uppgifter om geologiska/geotekniska förutsättningar för att vara vägledande beträffande geotekniska risker.

Risker förknippade med naturolyckor såsom skred/ras och erosion har således inte beskrivits närmare i tillägget till ÖP. De geotekniska säkerhetsfrågorna har därmed hänskjutits till detaljplaneskedet alternativt bygglovgivning vid enstaka bebyggelse.

SGI anser att även geotekniska säkerhetsfrågor bör ingå och redovisas i principerna för urval av LIS-områden. SGI vill uppmärksamma att flertalet LIS-områden är lokaliserade till platser där förutsättningar för naturolyckor, med det presenterade underlaget, inte kan uteslutas. Vi föreslår därför att redovisningen av geotekniska riskfaktorer för respektive LIS-område utvecklas i det tematiska tillägget.

Respektive LIS-område kan förslagsvis värderas enligt den metodik som tillämpas i MSB:s (tidigare Räddningsverket) översiktliga stabilitetskarteringar och vid behov kompletteras med värderingar beträffande risk för erosion och översvämning samt risk för ytliga bergras/blocknedfall. Eventuella oklarheter beträffande risk för naturolyckor bör tydligt redovisas för samtliga föreslagna delområden. Är förhållandena sådana att det är osäkert om bebyggelsen blir lämplig med hänsyn till risk för naturolyckor bör detta tydligt redovisas liksom behov av ytterligare utredningar för att klarlägga lämpligheten och behov av eventuella åtgärder.

Statens geotekniska institut

Postadress, hk: 581 93 LINKÖPING
Besöksadress, hk: Olaus Magnus väg 35

Tel: 013-20 18 00
Fax: 013-20 19 14
Internet: www.swedgeo.se

E-post: sgi@swedgeo.se
Postgiro: 18 30 64-5
Org.nr: 20 21 00-0712

Beträffande översvämningsrisk redovisas, med stöd av Räddningsverkets/MSB:s översvämningskartering, att 100-årsflöde inte tangeras i de föreslagna områdena. SGI har inget underlag för att värdera om detta långsiktigt ger tillräckligt skydd mot översvämnings.

Vi vill dock framhålla vikten av att vid prövning av markens lämplighet för avsett planändamål måste livslängden hos bebyggelse, anläggningar etc. vara utgångspunkten och därför behöver förväntade effekter av ett förändrat klimat beaktas. Klimatscenarierna indikerar att för de kommande 100 åren kan bland annat ökad nederbörd som kan leda till ökade flöden och förhöjda nivåer i vattendrag förväntas. Detta kan öka riskerna för ras, skred, stranderosion och översvämnings, vilket bör värderas vid bedömning av framtida markanvändning (för såväl befintlig som tillkommande bebyggelse). Institutet föreslår att detta belyses utförligare för respektive delområde i det tematiska tillägget.

Avslutningsvis vill vi uppmärksamma att god kännedom om de geotekniska förutsättningarna och eventuella riskområden är viktiga utgångspunkter vid strategiska val av markanvändning. Vi föreslår därför att eventuella riskområden tydligt redovisas på kartor och att en strategi tillfogas planen över hur dessa områden skall utredas i samband med framtida detaljplaner eller bygglov.

STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT

Myndighetsfunktionen

Enligt uppdrag

Lars Johansson

